

**NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU MER
BESTEMMINGSPLANNEN BUITENGEBIED
APELDOORN**

GEMEENTE APELDOORN

2 februari 2011
075311558.A - Definitief
B02023.000102.0100

Inhoud

1 Inleiding	3
1.1 Notitie reikwijdte en detailniveau	3
1.2 Bestemmingsplannen buitengebied Apeldoorn	3
1.3 Leeswijzer	6
2 Voornemen en m.e.r.-plicht	7
2.1 Het voornemen	7
2.2 Beleid en regelgeving	7
2.3 Waarom een MER?	9
3 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen in de landbouw	12
3.1 inleiding	12
3.2 Huidige situatie Nederland	12
3.3 Autonome ontwikkeling Nederland	13
4 Alternatieven en varianten	20
4.1 Inleiding	20
4.2 Worst-case recreatie	20
4.3 Ontwikkelscenario veehouderij	21
5 Aanpak en effect-beoordeling	25
5.1 Studiegebied	25
5.2 Planhorizon	25
5.3 Beoordelingsschaal	25
5.4 Relevante aspecten: het beoordelingskader	26
5.4.1 Natuur	26
5.4.2 Geur	28
5.4.3 Landschap & cultuurhistorie	29
5.4.4 Archeologie	29
5.4.5 Verkeer	29
5.4.6 Fijnstof	30
5.4.7 Geluid	30
5.4.8 Duurzaam bodembeheer	30
5.4.9 Gezondheid	31
6 Procedure en planning	32
6.1 Overzicht procedure m.e.r.	32
6.2 Raadpleging	34

Bijlage 1	Overzicht omgevingsvergunningenbestand	36
Bijlage 2	Nadere toelichting beleid en wetgeving	41
Bijlage 3	Lijst met afkortingen	45
Bijlage 4	Thema's buitengebied	46
Colofon		47

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

Voor u ligt de Notitie reikwijdte en detailniveau, als onderdeel van de eerste stap in de procedure van de milieueffectrapportage (verder: m.e.r.-procedure). Met deze notitie bakt de gemeente Apeldoorn de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport (verder: MER) af: welke onderdelen van het buitengebied zij wenst te onderzoeken, welke (milieu)thema's daarbij aan de orde komen en hoe invulling wordt gegeven aan de procedurele vereisten. De resultaten van het MER en de inspraakreacties en adviezen betreft de gemeente bij haar keuzen over de invulling van het buitengebied in vijf bestemmingsplannen.

Deze notitie wordt ter advisering voorgelegd aan bestuursorganen en aan de Commissie voor de milieueffectrapportage. Met een openbare kennisgeving en ter inzage legging van deze notitie wordt ook het publiek in de gelegenheid gesteld om in te spreken. Het resultaat van deze consultatie betreft de gemeente bij de opstelling van het MER.

Het MER beschrijft ontwikkelingen en effecten op het schaalniveau van het buitengebied van de gemeente Apeldoorn voor 5 bestemmingsplannen. Het MER gaat niet in op concrete projecten maar op de planologische kaders waarbinnen projecten gerealiseerd kunnen worden.

Voor de m.e.r.-procedure is het college van B&W van de gemeente Apeldoorn de initiatiefnemer en de gemeenteraad van Apeldoorn is het bevoegde gezag.

1.2

BESTEMMINGSPLANNEN BUITENGEBOED APELDOORN

Voor het buitengebied van Apeldoorn gelden diverse bestemmingsplannen. Het merendeel van deze plannen is meer dan tien jaar oud, waardoor geldend beleid en regelgeving nog niet is opgenomen. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) stelt dat bestemmingsplannen één keer in de tien jaar geactualiseerd dienen te worden. Vanwege deze wetgeving is gestart met een actualisering van de bestemmingsplannen in het buitengebied. In de vijf bestemmingsplannen buitengebied waar deze Notitie reikwijdte en detailniveau voor het MER zich op richt, komen de verschillende thema's (agrarisch, wonen, recreatie en overige niet-agrarische functies) globaal overeen. In bijlage 4 zijn deze thema's uitgewerkt. Per thema worden de uitgangspunten genoemd die aangehouden worden bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen.

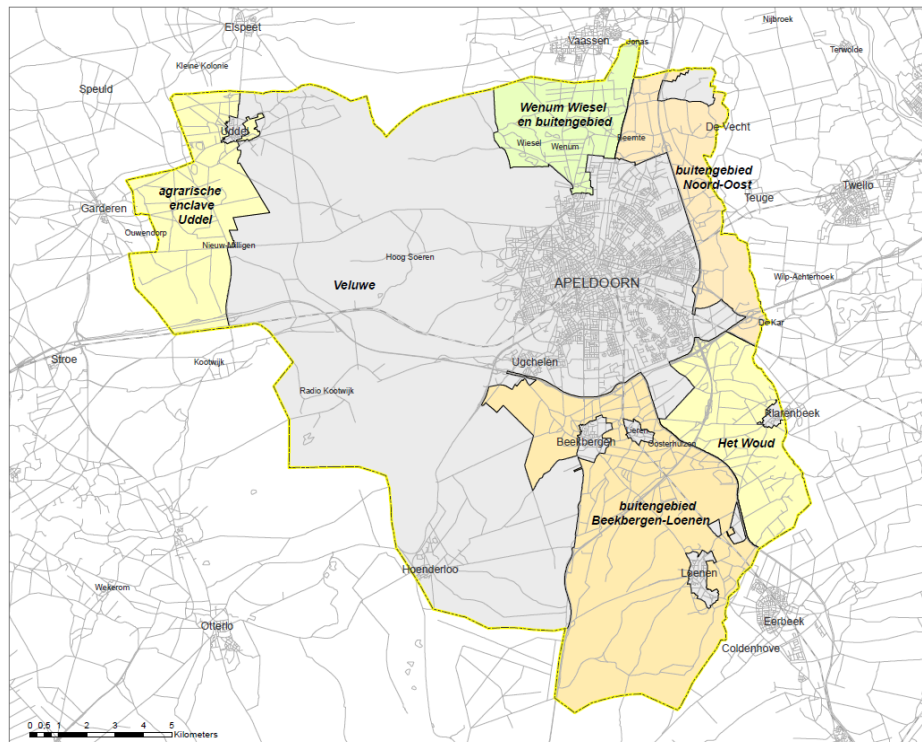
Echter, bepaalde gebiedstypologieën (bijvoorbeeld Natura 2000-gebied en Ecologische Hoofd Structuur, cultuurhistorisch waardevol gebied) of een integrale visie voor een bepaald gebied (bijvoorbeeld Weteringse Broek, Landgoed Woudhuis) kunnen aanleiding geven om af te wijken van de uitgangspunten.

Door de invloed van de agrarische sector op de ruimtelijke ordening van het buitengebied is onderzoek gedaan naar de bedrijfseconomische ontwikkeling van deze sector binnen Apeldoorn. Het door Alterra uitgevoerde onderzoek 'Bedrijfseconomische ontwikkelingen in de agrarische sector' (Alterra, februari 2010) is bij diverse thema's als basis gebruikt bij het bepalen van de uitgangspunten voor de bestemmingsplannen.

Dit MER richt zich op vijf bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan Veluwe wordt vanwege de eigen thematiek (hoofdzakelijk bos en natuurgebied) buiten dit MER gelaten. De vijf bestemmingsplannen hebben de volgende status en zijn als volgt begrensd:

Afbeelding 1.1

Begrenzing
bestemmingsplannen

Buitengebied Noord-Oost (voorstel bestemmingsplan 14 september 2009)

Het plangebied ligt ten noordoosten van Apeldoorn, ten noorden van de A1 en ten oosten van de A50. Een klein deel van het plangebied ligt ten zuiden van de A1. Het gebied ten westen van de A50, tot aan het Apeldoorns Kanaal behoort ook nog tot het plangebied. Hier ligt ook de kern Beemte. Aan de noordzijde grenst het plangebied aan de gemeente Epe, in het oosten aan de gemeente Voorst.

Het noordelijk deel van dit deelgebied bestaat voornamelijk uit agrarisch gebied, het zuidelijk deel bevat ontwikkeling rond Weteringse Broek en landgoederen.

De volgende opgaven spelen in het plangebied:

- Zorgvuldige beoordeling en inpassing van nieuwe landbouwactiviteiten. Het beleid dat wordt opgesteld binnen de stedendriehoek is uitgangspunt. De aanwezigheid van burgerwoningen in de nabijheid van agrarische bedrijven vormt een belemmering voor de agrarische bedrijfsvoering.
- Realisatie van de Groene Mal (groengebieden rond Weteringsebroek).
- Ontwikkeling van landgoederen.
- Kamperen bij de boer, paardenbakken, splitsing van woningen, gedoogde noodwoningen en bed & breakfast.

Het Woud (geen concept startnotitie aanwezig)

Het plangebied ligt aan de zuidzijde van de A1. Aan de westzijde wordt het plangebied grotendeels begrensd door het Apeldoorns kanaal (Kanaal Zuid). De gemeentegrens van Apeldoorn vormt de grens aan de oostzijde van het plangebied. De kern Klarenbeek maakt geen deel uit van het plangebied. De mogelijke toekomstige locatie voor het bedrijventerrein Beekbergsebroek is eveneens buiten het plangebied gelaten. Het bestemmingsplan is ongeveer 2.200 ha groot.

Het onderhavige landsschap kenmerkt zich door de aanwezigheid van een overwegend open gebied met afwisselend (agrarische en niet-agrarische) bebouwing. Aan de westzijde sluit het plangebied nagenoeg aan op het Natura 2000-gebied “De Veluwe” (minimale afstand tussen plangebied en “De Veluwe” bedraagt 200 meter). Aan de zuidoostzijde grenst het plangebied aan het Natura 2000-gebied “Landgoederen Brummen”. Ook neemt de Ecologische hoofdstructuur binnen het onderhavige plangebied een belangrijke plek in. Bijzondere onderdelen uit de Ecologische Hoofdstructuur zijn de “Beekbergse Poort en Natuurontwikkeling Beekbergerwoud”.

De volgende opgaven spelen een rol in het plangebied:

- Herstel van natuur- en landschapswaarden.
- Ten aanzien van de agrarische activiteiten worden mogelijkheden geboden voor “verbreding” van de landbouw (nevenactiviteiten) en Rood (Ruimte) voor Rood (Ruimte).
- Verstening in het gebied wordt in principe tegengegaan.
- In principe kan alleen sloop van overvloedige bebouwing en/of natuurontwikkeling leiden tot nieuwbouw.
- In principe worden nieuwe niet-agrarische activiteiten niet toegelaten.

Buitengebied Beekbergen-Loenen (concept startnotitie april 2009).

Het deelgebied Beekbergen-Loenen wordt globaal begrensd door de Rijksweg A1, de grens met het bestemmingsplan CVN (de Berg en Dalweg) Arnhemseweg, de gemeentegrens met Ede, Arnhem, Rozendaal en Brummen alsmede aan de oostkant door het Apeldoorns kanaal.

In het gebied is een beperkt aantal ruimtelijke projecten in ontwikkeling die in het nieuwe bestemmingsplan moeten worden meegenomen. Uitgangspunt bij het nieuwe bestemmingsplan is conserverend. Tevens wordt het gebied gekenmerkt door haar grote

diversiteit aan natuur- en landschappelijke waarden.

Agrarische Enclave Uddel (startnotitie mei 2010).

Rond de dorpen Uddel en Elspeet ligt de Agrarische Enclave. Dit deelgebied wordt begrensd door de gemeentegrens, de grens van het bestemmingsplan Veluwe en het bestemmingsplan voor het dorp Uddel. De Agrarische Enclave is een relatief groot gebied binnen het massief van de Veluwe.

De agrarische enclave ligt in vier gemeenten: Apeldoorn, Barneveld, Ermelo en Nunspeet. Dit bestemmingsplan gaat alleen over het Apeldoornse deel van de agrarische enclave.

In de agrarische enclave is het areaal landbouwgrond groter dan de hoeveelheid bos en natuur. Dit overwegend agrarische gebied wordt geheel omzoomd door de bossen en heidevelden van de Veluwe. Vanuit het verleden heeft de landbouw, en vooral de kalverenhouderij, hier kunnen uitgroeien tot een belangrijke motor van de economie. Het gaat voornamelijk om levensvatbare bedrijven die geconfronteerd kunnen worden met de beperkingen die de omringende natuur met zich meebrengt. Dit in combinatie met de schaalvergroting in de landbouw.

Wenum Wiesel (concept voorontwerpbestemmingsplan november 2010).

Dit bestemmingsplan heeft betrekking op de dorpskern Wenum, inclusief het omliggende buitengebied in de gemeente Apeldoorn. Ook Wiesel valt onder het buitengebied. Het plangebied ligt ten noordwesten van de stad Apeldoorn en wordt begrensd door het Apeldoorns kanaal, bedrijventerrein Stadhoudersmolen, de stad Apeldoorn, de Amersfoortseweg, de grens van het bestemmingsplan Veluwe en de gemeentegrens.

In het deelgebied bestaat voornamelijk uit Natura 2000 en agrarische gebieden. Kenmerkend voor dit deelgebied is de grote diversiteit aan landschappelijke structuren. Dit wordt veroorzaakt doordat het plangebied bestaat uit een overgangszone van de Veluwe naar de Uiterwaarden van de IJssel. Het gebied bevat:

- Cultuurhistorisch waardevol gebieden; beschermd dorpsgezicht Wiesel en gebied rond de Wenumsche Beek en de Wenumsche Enk.
- Natuurgebied; delen van de Veluwerand.
- Gemengd agrarisch gebied.
- Open agrarisch gebied; burgerwoningen en (voormalige) agrarische bedrijven.
- Landelijk woongebied; de kern Wenum en Wiesel.

1.3

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 gaat verder in op het voornemen, beleid en wetgeving en de m.e.r.-plicht. Hoofdstuk 3 beschrijft vervolgens de te onderzoeken alternatieven en varianten en hoofdstuk 5 de aanpak van de effectbeoordeling. Tenslotte is in hoofdstuk 6 de te volgen m.e.r.-procedure met raadpleging beschreven.

HOOFDSTUK 2 Voornemen en m.e.r.-plicht

2.1 HET VOORNEMEN

De vijf bestemmingsplannen buitengebied worden integraal herzien. De opgaven en bijbehorende ontwikkelingen verschillen per bestemmingsplan maar hebben ook veel overeenkomsten. De bestemmingsplannen zijn conserverend van aard waardoor de planologische sturing vergelijkbaar is. Daarnaast worden verschillende thema's behandeld die op dit moment binnen de integrale gemeentelijke beleidsvorming (voor zover aanwezig) nog onderbelicht zijn in de vigerende bestemmingsplannen (agrarisch, wonen, recreatie en overige niet-agrarische functies, zie bijlage 4). Deze thema's kunnen wel een zekere invloed hebben op de ruimtelijke ordening van het buitengebied.

In bijlage 4 zijn de belangrijkste thema's, die in alle vijf de deelgebieden spelen, samengevat.

Hieruit blijkt dat de integrale herzieningen van de vijf bestemmingsplannen conserverend van aard zijn. Er zijn geen tot weinig nieuwe ontwikkelingen in de deelgebieden. Relevante ontwikkelingen die getoetst moeten worden aan de instandhoudingdoelen van Natura 2000-gebieden of waarvoor het beleidskader toekomstige m.e.r.(beoordelings)plichtige besluiten mogelijk maakt, zijn:

- De beperkte ontwikkelingsruimte voor (intensieve)landbouw. Deze ruimte kan leiden tot extra ammoniakdepositie op de voor stikstof overgevoelige natuurgebieden (zoals diverse habitats op het Natura 2000-gebied de Veluwe).
- Het eventueel toestaan van nieuwe of het uitbreiden van bestaande terreinen voor (intensieve) verblijfsrecreatie. Dit kan leiden tot extra recreatiedruk op natuurgebieden met soorten gevoelig voor verstoring.

Er is verder geen sprake van concrete ontwikkelingen rond waterberging, natuur, windmolens, woningbouw en bedrijventerreinen in de vijf plangebieden.

2.2 BELEID EN REGELGEVING

De gemeente kiest in de bestemmingsplannen een planologische regeling voor de ontwikkelingsmogelijkheden van zowel grondgebonden als intensieve veehouderijen. De ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij in het agrarische buitengebied van Apeldoorn worden vooral bepaald door het Reconstructieplan Veluwe, het Streekplan Gelderland, de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) en het Besluit huisvesting.

Het reconstructieplan en de Natuurbeschermingswet 1998, Wet geurhinder veehouderij en het Besluit Huisvesting zijn toegelicht in bijlage 2.

Er is beleid en wet- en regelgeving waarmee de gemeente, bij het bepalen van hun planologisch beleid, rekening moet houden. Deze paragraaf geeft een overzicht van het relevante ruimtelijke beleid voor de vijf bestemmingsplannen van de gemeente Apeldoorn op Europees, rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk schaalniveau.

Onderstaand zijn beleid en wetgeving genoemd.

Tabel 2.1

Relevant beleid

Beleid	
Europees beleid	Europese Kaderrichtlijn Water
	Natura 2000
Nationaal beleid	Besluit Huisvesting
	Geurhinder veehouderij
	Nationaal Waterplan 2009-2015
	Nota Ruimte Wet
	Wet ammoniak en veehouderij (Wav)
	Natuurbeschermingswet 1998
	- Habitatrichtlijn
	- Vogelrichtlijn
	Wet milieubeheer
	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en bijbehorende Regeling en Besluit.
	Wet ruimtelijke ordening (Wro)
Provinciaal beleid	Belvoir 3
	Reconstructieplan Veluwe
	Ruimtelijke verordening Gelderland
	Streekplan Gelderland
	Waterplan Gelderland 2009-2015
	Provinciale milieuverordening Gelderland
Regionaal Beleid	Regionale structuurvisie Stedendriehoek 2030
	Waar de stallen verdwijnen: oude erven, nieuwe functies
	Waterbeheersplan Veluwe
	Ontwerp Nota Bodembeheer Apeldoorn
	Uitwerkingsplan reconstructie agrarische enclave
Gemeentelijk beleid	Beleidsvisie externe veiligheid
	De Groene Mal
	Duurzaamheidsbeleid
	Geurbeleid
	I-cultuur
	Nota Kampeerbeleid Apeldoorn
	Notitie Paardenbakken, Stapmolens (en Lichtmasten)
	Stad & Land in Apeldoorn
	Strategische economische beleidsvisie Apeldoorn 2000-2020

Tabel 2.1

Relevant beleid

Beleid	
	Structuurplan Landelijk Gebied
	Verkeersbeleid
	Waterbeleid
	Welstandsbeleid
	Woonvisie

2.3

WAAROM EEN MER?

Bij de voorbereidingen van de bestemmingsplannen is sprake van de m.e.r.-plicht. Deze plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen (zoals de bestemmingsplannen):

- Waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Europese Habitatrichtlijn.
- Die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten (zoals agrarische bedrijven van een bepaald type en minimale omvang).

M.E.R.-PLICHT

M.e.r. voor plannen vloeit voort uit de Europese richtlijn 'betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's' (nr. 2001/42/EG). Deze richtlijn is in september 2006 omgezet in de Nederlandse wet- en regelgeving door wijziging van de Wet milieubeheer (Wm) en het hieraan gekoppelde Besluit m.e.r. Het is verplicht om voorafgaand aan de vaststelling door een overheid van bepaalde plannen de m.e.r.-procedure te doorlopen. Het gaat daarbij om plannen die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete besluiten (projecten) met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.

Passende beoordeling

De afstand van de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij tot de Natura 2000-gebieden, zoals de Veluwe, kan leiden tot extra ammoniakdepositie op deze gebieden. Naast de extra ontwikkelingsruimte voor de intensieve veehouderij wordt voor de nieuwe bestemmingsplannen voorzien in de uitbreiding van het bouwblok van de overige agrarische bedrijven tot 1,5 ha met een wijzigingbevoegdheid. Deze toename aan ammoniakdepositie kan leiden tot een significant negatief effect op de instandhoudingdoelen van de Natura 2000-gebieden. Daarnaast kan extra ontwikkelingsruimte voor recreatiebedrijven leiden tot een toename aan recreatiedruk op de Natura 2000-gebieden. Ook dit kan leiden tot een significant effect op de instandhoudingdoelen.

M.E.R.-PLICHT BIJ PASSENDE BEOORDELING

De Natuurbeschermingswet 1998 schrijft voor dat de ontwikkelingsruimte getoetst moet worden aan de instandhoudingstoelen van Natura 2000-gebieden. Een belangrijke voorwaarde voor het halen van deze doelen is bijvoorbeeld de stikstofdepositie. Deze mag de kritische waarden op Natura 2000-gebieden niet overschrijden. Gemiddeld heeft echter 61% van de natuur in Nederland te maken met een overschrijding van de kritische waarden (bron: Grootschalige stikstofdepositie in Nederland, Planbureau voor de Leefomgeving). Als studiegebied zijn de Natura 2000-gebieden in en binnen 10 kilometer rond het plangebied gangbaar. Voor dit MER zijn de gebieden Veluwe, de Uiterwaarden

IJssel en de landgoederen Brummen van belang. Voor de Veluwe en de landgoederen Brummen geldt dat de huidige achtergronddepositie de kritische waarden overschrijdt. Voor de Uiterwaarden IJssel wordt in een deel van het gebied, de gevoelige habitattypen, de kritische waarden overschreden door de huidige achtergronddepositie. Deze forse achtergronddepositie, met name veroorzaakt door de landbouw (68% aan bijdrage op de Veluwe), leidt tot aantasting van de voorkomende vegetaties en ecosystemen in kwetsbare terreinen. De geboden ontwikkelingsruimte kan leiden tot significant negatieve effecten op deze Natura 2000-gebieden omdat hierdoor de ammoniakdepositie kan toenemen. Duidelijkheid in de vorm van een passende beoordeling is nodig omdat anders het bestemmingsplan niet kan worden goedgekeurd ex art. 19j Natuurbeschermingswet. De Natuurbeschermingswet 1998 en de m.e.r.-plicht zijn aan elkaar gekoppeld. Wanneer een plan wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht is (zoals een bestemmingsplan) én hiervoor moet een passende beoordeling worden gemaakt, dan geldt er een m.e.r.-plicht.

Een kader voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten

In het plangebied zijn 302 agrarische bedrijven gevestigd met een omgevingsvergunning (onderdeel milieu) of een melding ingevolge het Besluit landbouw (bron: Web-BVB provincie Gelderland). Met de bestemmingsplannen voor het buitengebied van Apeldoorn worden de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven vastgelegd. Voor een deel van deze bedrijven geldt dat deze kunnen vallen binnen de grenzen van een m.e.r.-(beoordelings)-plicht. De bestemmingsplannen bepalen het vestigingsbeleid voor intensieve veehouderijen. Dit betekent dat deze plannen kaderstellend zijn voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten (projecten). Om die reden moet (als verplichting vanuit de Wet milieubeheer) de m.e.r.-procedure worden doorlopen.

M.E.R.-(BEOORDELINGS)PLICHTIGE BESLUITEN (PROJECTEN)

Het Besluit-m.e.r. regelt voor een belangrijk deel de m.e.r.-plicht. In de bijlage bij dit besluit staan twee lijsten: de zogenaamde C-lijst met m.e.r.-plichtige activiteiten en de zogenaamde D-lijst voor activiteiten op basis waarvan het bevoegd gezag beoordeelt of er een MER moet worden gemaakt (zie voor meer informatie: www.infomil.nl of www.rijksoverheid.nl). In lijst C staat opgenomen dat oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens m.e.r.-plichtig is wanneer het gaat om: ≥ 85.000 plaatsen voor mesthoenders, ≥ 60.000 voor hennen, ≥ 3.000 voor mestvarkens of ≥ 900 voor zeugen. In lijst D staat opgenomen dat oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens m.e.r.-beoordelingsplichtig is wanneer het gaat om: ≥ 60.000 plaatsen voor mesthoenders, ≥ 45.000 voor hennen, ≥ 2.200 voor mestvarkens of ≥ 350 voor zeugen (zie m.e.r.-(beoordelings)-drempels in de categorieën C.14 en D14 van de bijlage bij het Besluit m.e.r.).

Een misverstand is dat, na het doorlopen van de m.e.r.-procedure voor de bestemmingsplannen, er geen m.e.r.-procedure meer nodig zou zijn. Dit is niet het geval: de m.e.r.-plicht blijft onverkort van kracht. Als een veehouderij wil uitbreiden wordt de aanvraag voor een nieuwe vergunning getoetst op de m.e.r.-plicht. Basis daarvoor is het Besluit m.e.r.

Autonome ontwikkelingen:

De volgende ontwikkelingen zijn autonoom en dus geen onderdeel van de vijf bestemmingsplannen. De kans is groot dat voor deze ontwikkelingen tijdens het planproces voor de vijf bestemmingsplannen een besluit valt. In deze m.e.r.-studie is daarom aandacht voor cumulatie van effecten. Het betreft de volgende ontwikkelingen:

- Voor het bedrijventerrein Uddel Noord wordt een apart bestemmingsplan opgesteld. Hierdoor is dit bedrijventerrein geen onderwerp van studie en wordt het als autonome ontwikkeling beschouwd.
- Binnen het huidige plangebied van bestemmingsplan Beekbergen en Loenen bevindt zich het bedrijventerrein Kieveen. Voor het Kieveen wordt een apart bestemmingsplan opgesteld. Hierdoor is dit bedrijventerrein geen onderwerp van studie en wordt het als autonome ontwikkeling beschouwd.
- Golfbaan de Scherpenbergh. Voor de uitbreiding van de golfbaan is een afzonderlijke m.e.r.-procedure uitgevoerd. Het planologisch traject moet nog worden doorlopen.
- Het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Beemte-Vaassen.
- De hoofdontsluiting van het Regionaal Bedrijventerrein Apeldoorn Zuid (RBAZ) zal voor een deel door het huidige plangebied lopen. Deze ontsluiting wordt meegenomen in het bestemmingsplan voor het RBAZ (Bedrijvenpark A1 en Ecofactorij II).
- Veluwe transferium 'Het Leesten' (bestemmingsplan- en m.e.r.-procedure loopt).
- Bestemmingsplan Veluwe (integrale herziening en m.e.r.-procedure gaat lopen).

HOOFDSTUK 3

Huidige situatie en autonome ontwikkelingen in de landbouw

3.1 INLEIDING

Het milieueffect van de ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw staat centraal in het MER. Om grip te krijgen op reële planalternatieven beschrijft dit hoofdstuk de marktontwikkelingen in de landbouw.

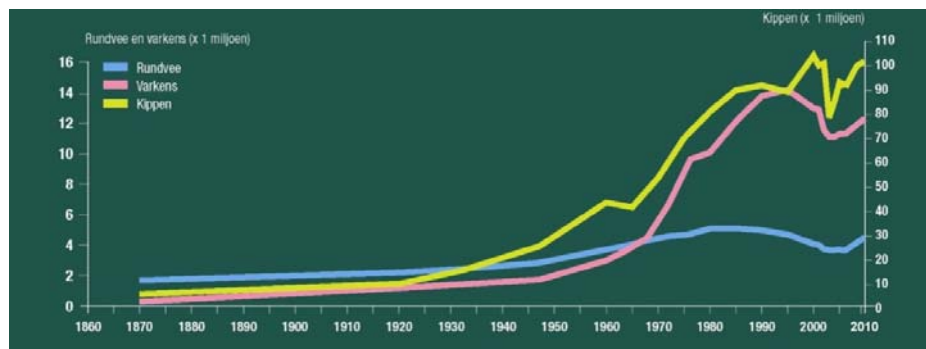
De landbouw in Apeldoorn bestaat vooral uit veehouderijbedrijven: de grondgebonden (melk)rundveehouderij en intensieve veehouderij (voornamelijk vleeskalveren, pluimvee- en varkenshouderij). In dit hoofdstuk is eerst de huidige situatie en ontwikkeling op de schaal van Nederland beschreven en daarna binnen de landelijke context voor Apeldoorn.

3.2 HUIDIGE SITUATIE NEDERLAND

Onderstaande afbeelding laat de ontwikkeling van de Nederlandse veestapel zien tot 2010.

Afbeelding 3.2

Ontwikkeling Nederlandse veestapel. Bron: ARCADIS op basis van CBS-cijfers.

Ter toelichting op afbeelding 3.2 is het volgende van belang:

- De veestapel in Nederland nam sinds de jaren 60 sterk toe als gevolg van intensievere landbouwmethoden en de import van veevoer.
- Het aantal runderen daalt sinds de invoering van de melkquotering in 1984, om de zuiveloverschotten in Europa te beteugelen. Bij een gelijkblijvend nationaal melkquotum daalde sindsdien het aantal melkkoeien als gevolg van een steeds hogere melkproductie per koe. De laatste paar jaar stijgt het aantal melkkoeien weer als gevolg van verruiming van het melkquotum.

- Na het in 1987 instellen van mestproductierechten is het aantal varkens en kippen in Nederland sinds 1999 gemaximeerd door het invoeren van een systeem van varkens- en pluimveerechten wat sindsdien een plafond betekent voor de totale omvang van de pluimvee- en varkensstapel in Nederland. Dit om milieuredenen om het nationale mestoverschot beheersbaar te houden. De structurele afname van het aantal varkens en kippen sinds 2000 komt vooral door de eenmalige opkoopregeling van varkens- en pluimveerechten om het Nederlandse mestoverschot te verminderen. In de periode 2006-2010 groeide de varkens- en kippenstapel weer. Deels komt dit door het uitgeven van extra dierrechten door het rijk, in ruil voor afzet van de mest buiten de Nederlandse landbouw en deels wellicht door een hogere benuttingsgraad van rechten.
- De schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven gaat gestaag door. Dit komt door marktwerking en het feit dat bedrijven moeten voldoen aan het Besluit huisvesting. Groeiende bedrijven nemen daarbij grond, melkquotum, varkens- of pluimveerechten over van stoppende bedrijven en door het intern salderen door de bouw van emissiearme stallen. Het LEI verwacht dat de komende 15 jaar het aantal landbouwbedrijven in Nederland met circa een derde zal afnemen. Dat betekent een (voortgaande) afname met enkele procenten per jaar (LEI rapport 2010.042).

Op 1 januari 2008 is de zogenoemde compartimentering van de varkens- en pluimveerechten afgeschaft. Deze compartimentering zorgde er voor dat varkens- en pluimveerechten niet konden verschuiven naar en tussen de concentratiegebieden: het concentratiegebied oost (Gelderland, Overijssel en een deel van Utrecht) en het zuidelijke concentratiegebied (Noord-Brabant en Limburg). Sinds begin 2008 heeft zich per saldo een lichte migratie voorgedaan van varkens- en pluimveerechten naar Brabant en Limburg. Op 23 april 2010 heeft het kabinet besloten om de compartimentering met onmiddellijke ingang weer in ere te herstellen overeenkomstig de regels vóór 1 januari 2008. Dit om verdere concentratie van varkens en kippen en het mestoverschot in de concentratiegebieden te voorkomen.

3.3

AUTONOME ONTWIKKELING NEDERLAND

Het economisch perspectief van de landbouw in de wereld en in Nederland is goed te noemen. De wereldbevolking groeit de komende decennia met circa 50% en zal bij gemiddeld toenemende welvaart meer gaan besteden aan voedsel en ook meer dierlijke producten gaan consumeren. Daarnaast neemt de vraag naar bio-energie en bio-plastics toe.

Ook het economisch perspectief van de veehouderijsector in Nederland is goed. De sector is de afgelopen jaren levenskrachtig gebleken en kan de concurrentie met het buitenland aan. De trend naar schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven zal doorzetten als gevolg van efficiencyvoordelen, techniek en automatisering. Dat is een sterk autonoom proces waarop de overheid nauwelijks invloed kan uitoefenen, behalve het stellen van milieugrenzen en grenzen aan de omvang van bouwblokken en stallen. Voor zover de omvang van individuele bouwblokken beperkend zal zijn voor schaalvergroting zullen schaalvergrotenende bedrijven steeds vaker meerdere bedrijfslocaties omvatten. Het is niet aannemelijk dat de veestapel in Nederland afneemt door gebrek aan economisch perspectief of gebrek aan geschikte locaties. Binnen de huidige milieuregels en bouwblokken zijn er nog voldoende geschikte locaties om de huidige Nederlandse veestapel te huisvesten en te laten

groeien op minder maar grotere bedrijven. De Nederlandse veestapel kan mogelijk gaan groeien door de volgende ontwikkelingen:

- Het afschaffen van de melkquotering in 2015. Dan kan de totale Nederlandse melkveestapel mogelijk toenemen. Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) heeft onderzocht dat de toename van de Nederlandse melkveestapel dan enkele tientallen procenten kan bedragen. Uitbreiden wordt dan goedkoper omdat melkveebedrijven voor die uitbreiding geen quotum meer hoeven te kopen van stoppende bedrijven.
- Het mogelijk vervallen van het systeem van pluimvee- en varkensrechten in 2015. Dit systeem vervalt als niet voor die tijd besloten wordt om het te handhaven. Als het systeem vervalt, kan de Nederlandse varkens- en pluimveestapel toenemen. Uitbreiden wordt dan goedkoper omdat veebedrijven voor die uitbreiding geen rechten meer hoeven te kopen van stoppende bedrijven.

De toekomstige ontwikkeling van de omvang van de veestapel in Nederland en Apeldoorn zal vooral afhangen van het mestbeleid na 2015 en de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse veehouderij. Nederland is nu ongeveer 300% zelfvoorzienend voor melk, vlees en eieren. Tweederde van de productie moet dus geëxporteerd worden. Gegeven de sterke Nederlandse concurrentiepositie enerzijds en de beperkte milieugebruiksruimte (mestafzet, emissies) voor groei van de veestapel anderzijds is het niet aannemelijk dat de Nederlandse veestapel, ook na 2015, grote krimp of groei zal laten zien.

BESLUIT HUISVESTING

Bedrijven moeten in 2013 voldoen aan het Besluit huisvesting. Dit Besluit is vanaf 1 april 2008 van kracht en bepaalt het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Met dit besluit moeten dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm worden uitgevoerd¹. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Bedrijven die voor 2020 stoppen mogen vanaf 2013 aan de eisen voldoen door minder vee te gaan houden, in plaats van de stallen aan te passen.

EUROPESE DIERENWELZIJN

In 2013 worden daarnaast de Europese dierenwelzijnseisen van kracht. Een consequentie hiervan is een verbod op legbatterijen.

Het is de verwachting dat de eisen aan huisvesting en welzijn er toe leiden dat een substantieel aantal intensieve veehouderijen zal stoppen waarbij de varkens- en pluimveerechten worden overgenomen door bedrijven die uitbreiden met stallen die wel aan de eisen voldoen.

Autonome ontwikkeling Oost-Nederland

In het rapport "Agrocluster Oost in beeld" (LEI, 2006) is gesteld dat het aandeel grote bedrijven in Oost Nederland (de provincies Gelderland en Overijssel) relatief klein is in vergelijking met de rest van Nederland. Hier is volgens het rapport nog een flinke schaalvergrotingsslag te maken om voldoende groot te worden om de concurrentie op de

¹Volgens het gedoogbeleid hebben veehouders tot 1 april 2010 de tijd gehad om in een plan aan te geven hoe en wanneer ze voldoen aan de eisen voor ammoniakuitstoot. Dat staat in het Actieplan ammoniak veehouderijen dat op 1 december 2009 bekend is gemaakt. Het actieplan is gericht op pluimvee-, varkens- en melkveehouderijen.

wereldmarkt aan te kunnen. Het LEI verwacht dat het aantal melkveebedrijven in Nederland zal afnemen met 4% per jaar, welk percentage in oost Nederland nog hoger kan zijn. Dit door deze schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven, ondanks een goed perspectief voor de melkveehouderij als geheel. Een deel van de met melken stoppende bedrijven zal echter nog wel (tijdelijk) blijven bestaan met rundvee zonder melkvee of als akkerbouwbedrijf. De perspectieven voor de eier-, kalver- en varkenssector zijn volgens het LEI redelijk positief. Ook hier zal de schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven doorzetten. Het LEI verwacht daardoor een afname van het aantal varkensbedrijven met 5% per jaar en van het aantal pluimveebedrijven met 4% per jaar.

Het aantal varkensrechten in het reconstructiegebied Veluwe nam tussen 2002 en 2010 af met 18%, het aantal pluimveerechten met 15%. Deze afnamen zijn het gevolg van de opkoopregeling van rechten in begin jaren 2000 ter verkleining van het mestoverschot en als gevolg van het verhandelen van rechten naar buiten de Veluwe en de Gelderse Vallei.

Huidige situatie in Apeldoorn

Onderstaande tekst is een samenvatting van het Alterra-rapport “Bedrijfseconomische ontwikkelingen in de agrarische sector bestemmingsplan buitengebied gemeente Apeldoorn”. Deze samenvatting is incidenteel aangevuld met extra CBS-cijfers en extra analyses van ARCADIS.

Tabel 3.2

Landbouwengetallen
gemeente Apeldoorn per
agrarisce sector
Bron: CBS Statline

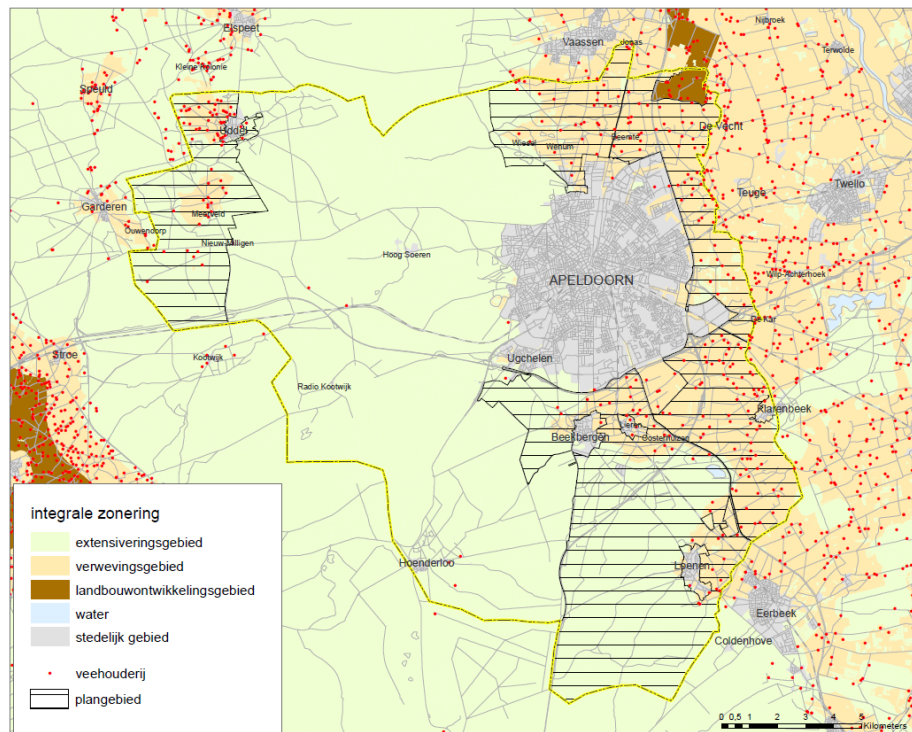
	Aantal bedrijven	Areaal	Aantal arbeidsplaatsen	Productieomvang (NGE)
Totaal bedrijven	381	5599	488	16567
Melkveehouderij	67	2611	129	5740
Intensieve veehouderij (vleeskalveren, varkens, pluimvee)	63	581	110	5661
Ov. graasdierhouderij	125	1238	95	1716
Paardenhouderij	48	213	46	785
Akkerbouw	28	531	25	562
Vollegrondstuinbouw	6	21	15	
Glastuinbouw	5	3	11	
Blijvende teelt	6	31	20	
Combinaties	33	370	37	1016

Gerelateerd aan het aantal arbeidsplaatsen en de economische productieomvang zijn melkveehouderij en intensieve veehouderij de belangrijkste sectoren. De meeste landbouwgrond is in gebruik bij melkveebedrijven en overige graasdierbedrijven. De laatste categorie is qua aantal het meest talrijk, maar de bedrijven zijn relatief klein met een gemiddeld bedrijfsareaal van minder dan 10 ha. Het gaat bij overige graasdierbedrijven vooral om afbouwende bedrijven of hobbybedrijven.

Afbeelding 3.3

Integrale zonering

Bron: Web-BVB provincie
Gelderland

De oppervlakte landbouwgrond is in 2009 in Apeldoorn 7908 hectare, waarvan grasland 5652 hectare, maïs 1366 hectare, akkerbouw 383 hectare, boom- en fruitkwekerij 139 hectare, overige gewassen 350 hectare en glastuinbouw 19 hectare. Op basis van cijfers van het CBS is te concluderen dat de oppervlakte landbouwgrond in Apeldoorn tussen 2001 en 2009 is afgenomen met ruim 12%. De belangrijkste oorzaak daarvan is wellicht de verstedelijking, en in mindere mate natuurontwikkeling.

Uit tabel 3.3 blijkt dat het aantal melkvee- en intensieve veehouderijbedrijven fors is afgenomen tussen 1999 en 2008, met respectievelijk 43% en 31%. De belangrijkste oorzaken zijn verstedelijking en de ontwikkeling naar minder maar grotere bedrijven. Het aantal bedrijven met overige graasdierhouderij nam toe, wat te verklaren is door het afbouwen van bedrijven (melkkoeien of intensieve veehouderij afstoten, maar een deel van de grond nog houden voor jongvee of paarden) en het ontstaan van hobbybedrijven en paardenhouderijen.

Tabel 3.3

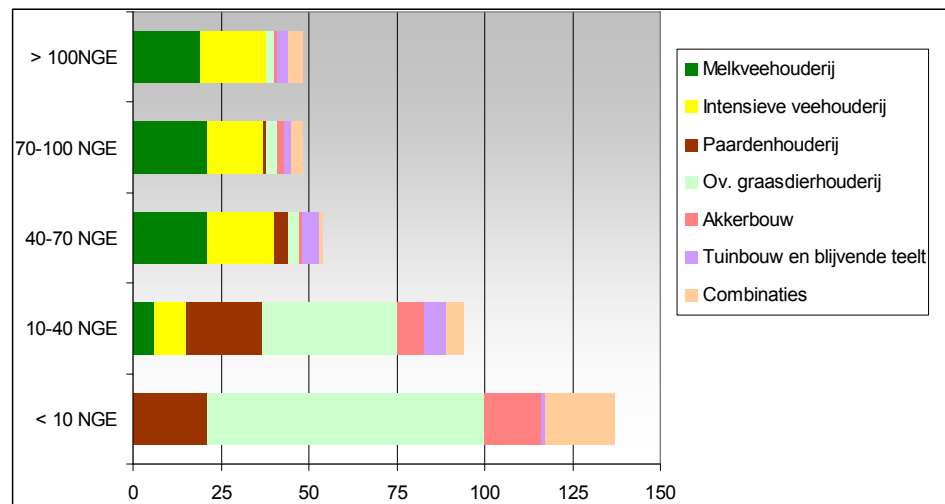
Ontwikkeling van het aantal
landbouwbedrijven

	Apeldoorn		
	2008	1999	% verschil
Totaal bedrijven	381	463	-18%
Melkveehouderij	67	117	-43%
Intensieve veehouderij	63	91	-31%
Overige graasdierhouderij	173	152	+14%
Tuinbouw en blijvende teelt	17	31	-45%
Overig	61	72	-15%

Figuur 3.1 geeft een overzicht van de verdeling van het aantal landbouwbedrijven in Apeldoorn naar grootteklasse in NGE, een maat voor de economische omvang van landbouwbedrijven. Volwaardige landbouwbedrijven met een modaal inkomen uit landbouw zijn in de regel minimaal 40 tot 70 NGE groot. Een bedrijf van 70 NGE of groter is te beschouwen als een toekomstbestendig landbouwbedrijf. Volwaardige en toekomstbestendige landbouwbedrijven behoren voornamelijk tot de categorieën melkveebedrijf en intensieve veehouderij.

Figuur 3.1

Aantal bedrijven per
bedrijfstype en
bedrijfsomvangklasse in de
gemeente Apeldoorn
(GIAB 2008)

Per deelgebied binnen Apeldoorn zijn de volgende accenten van belang.

In deelgebied 'Omgeving Uddel' zijn intensieve veehouderij bedrijven het meest talrijk, ruim de helft van de bedrijven valt er onder dit bedrijfstype, het zijn vooral kalvermesterijbedrijven. In de twee andere deelgebieden zijn melkvee- paarden- en overige graasdierbedrijven sterk vertegenwoordigd. Deelgebied 'Apeldoorn Zuidoost' heeft het hoogste aandeel kleinschalige overige graasdierbedrijven, 40% van de bedrijven valt er onder deze categorie. In deelgebied 'Apeldoorn Noordoost' is dat 33% en in deelgebied 'Omgeving Uddel' 16%.

Tabel 3.4 geeft een overzicht van het aantal dieren Apeldoorn in de periode 2000-2009, op basis van cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek. Uit de tabel blijkt dat het aantal dieren niet is gedaald of minder is gedaald dan het aantal bedrijven. Dat betekent niet alleen dat de hoeveelheid vee per resterend melkvee- en intensieve veehouderijbedrijf gemiddeld groter is geworden, maar ook dat de veehouderij intensiever is geworden met meer dieren per hectare resterende landbouwgrond in Apeldoorn. Want de oppervlakte landbouwgrond nam tussen 2000 en 2009 met ruim 40% af.

Tabel 3.4

Aantal dieren in Apeldoorn
in de periode 2000-2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rundvee, totaal	40032	40389	34298	37322	37801	38664	35844	37992	37032	39713
Melk- en fokvee, totaal	10656	10339	8740	8768	9210	8712	8523	8467	8545	8947
Melk- en kalf-, vlees- en weidekoeien	5294	5394	4870	4816	4701	4559	4509	4467	4503	4739
Overig melk- en fokvee	5362	4945	3870	3952	4509	4153	4014	4000	4042	4208
Vlees- en weidevee, totaal	29376	30050	25558	28554	28591	29952	27321	29525	28487	30766
Vleeskalveren	26870	27048	22915	25876	25914	26522	25079	27391	26113	28461
Overig vlees- en weidevee	2506	3002	2643	2678	2677	3430	2242	2134	2374	2305
Schapen	4371	3911	2603	2766	2902	2498	2997	2390	2439	1994
Geiten	1213	1584	1784	1502	1740	1127	894	1012	933	207
Varkens totaal	55029	51742	38472	42698	35634	37013	43056	41158	41683	45242
Biggen	22386	22109	13809	14639	14326	14165	15349	14608	14593	16528
Vleesvarkens	26241	23091	20825	24124	17344	18936	23685	22479	23254	24208
Fokvarkens	6402	6542	3838	3935	3964	3912	4022	4071	3836	4506
Kippen totaal	449776	348970	327524	407558	325300	302788	259410	122454	301670	105942
Vleeskuikens	380466	272850	284844	299008	227000	227178	173000	42000	218500	46000
Leghennen	69310	76120	42680	108550	98300	75610	86410	80454	83170	59942
Overig pluimvee	3038	1400	2700	1112	65	-	-	144999	46000	219030
Overige hokdieren	7888	3637	3266	2835	1106	639	294	981	661	2983

Autonome ontwikkeling landbouw in Apeldoorn

Naar verwachting zal de trend naar minder maar grotere bedrijven nog doorzetten, waarbij de totale veestapel in Apeldoorn ongeveer gelijk zal blijven. Bij de ontwikkeling naar minder maar grotere bedrijven nemen de groeiende bedrijven grond en productierechten (melkquotum, varkens- en kippenrechten) over van stoppende bedrijven. Het aantal bedrijven daalt ook door stads- en dorpsuitbreidingen en realisatie van de ecologische hoofdstructuur bijvoorbeeld (indien bedrijven daarbij vertrekken naar buiten Apeldoorn).

Het Aterra-rapport voorziet de volgende ontwikkelingen:

- Randvoorwaarden voor de toekomstige ontwikkeling van de landbouw in Apeldoorn zijn de reconstructie intensieve veehouderij en uitbreiding van de stad Apeldoorn. Wat de reconstructie zonering betreft vallen de drie deelgebieden nagenoeg volledig onder de categorie 'verwevingsgebied'. Het betekent dat er beperkte uitbreidingsmogelijkheden zijn voor intensieve veehouderij. Een klein deel van het

deelgebied Apeldoorn Noordoost is landbouwontwikkelingsgebied, hier is groei van intensieve veehouderij in principe mogelijk.

- Uitbreiding van de stad Apeldoorn heeft gevolgen voor de landbouw in de deelgebieden Apeldoorn Noordoost en Zuidoost, als gevolg daarvan zal de oppervlakte landbouwgrond afnemen. Voor het deelgebied Apeldoorn Zuidoost is het sterkst sprake van een terugtrekkende landbouw en een transformatie naar andere activiteiten.
- In de omgeving Uddel hebben relatief veel bedrijven een recreatieve neventak terwijl in Apeldoorn Noordoost en – Zuidoost stalling als neventak het meest voor komt.
- Voor de omgeving Uddel geldt als spanningveld uitbreiding van de intensieve veehouderij versus uitbreiding van recreatie. De te verwachten ontwikkeling van de landbouw is dat een aantal gespecialiseerde intensieve veehouderijbedrijven zich verder zal ontwikkelen op de bestaande locaties, deze bedrijven hebben maar een klein deel van de landbouwgrond in gebruik. De meeste landbouwgrond is in gebruik bij relatief kleinschalige bedrijven, die over het algemeen te klein zijn om een volledig inkomen te halen uit alleen de agrarische tak. Voor deze bedrijven zal in toenemende mate functiemenging op treden. Naast aandacht voor de groeimogelijkheden van een beperkt aantal bedrijven is beleidsmatig aandacht nodig voor functiemenging en vrijkomende agrarische bebouwing
- Voor Apeldoorn Noordoost en nog iets sterker voor Apeldoorn Zuidoost speelt de invloed van de stad. Voor het noordoostelijk deel zijn de perspectieven voor ontwikkeling van de (traditionele) bedrijven gunstiger dan voor het zuidoostelijk deel waar de niet agrarische ruimteclaims door verstedelijking groter zijn. In beide delen is beleidsmatige aandacht voor functiemenging en vrijkomende agrarische bebouwing van belang. Voor het noordoostelijk deel is aandacht nodig voor de aansluiting op het landbouwontwikkelingsgebied van de reconstructie
- Naast bedreigingen (door het beperkte grondaanbod) zijn hier ook volop kansen voor nieuwe vormen van landbouw (inspelen op stedelijke vraag, stadslandbouw, kleinschalige, biologische en/of multifunctionele bedrijven).

HOOFDSTUK

4 Alternatieven en varianten

4.1

INLEIDING

In het verlengde van de inhoudelijke focus en m.e.r.-plicht (zie paragraaf 2.3) richt het MER voor de bestemmingsplannen zich primair op de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouwbedrijven met veehouderij en de eventuele ontwikkelingsmogelijkheden voor verblijfsrecreatie nabij natuurgebieden.

Uit het voorgaande hoofdstuk blijkt dat de trendmatige ontwikkeling van de landbouw in het buitengebied van Apeldoorn doorzet naar minder maar grotere bedrijven. De totale omvang van de veestapel in de gemeente blijft hierbij ongeveer gelijk. Dit is de basis voor een reëel ontwikkelscenario voor landbouwbedrijven in de komende planperiode.

De ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie zijn beperkt. Alleen in het deelgebied Beekbergen-Loenen is een uitbreiding buiten het bestemmingsvlak mogelijk via een aanduiding 'wijzigingsbevoegdheid'. Daarnaast wordt op alle bestemmingsvlakken een vorm van mini-kamperen toegestaan tot maximaal 20-25 plekken. Er is geen ruimte voor nieuwe intensieve vormen van dagrecreatie.

Een worst-case scenario voor recreatie en een ontwikkelscenario voor landbouwbedrijven zijn in de volgende paragrafen nader uitgewerkt.

4.2

WORST-CASE RECREATIE

Voor extensieve vormen van verblijfsrecreatie geldt dat nieuwvestiging of uitbreiding niet wordt geregeld, m.u.v. het kleinschalig kamperen: maximaal 25 standplaatsen voor minicampings en natuurkampeerterreinen. Voor de intensieve verblijfsrecreatie geldt een restrictief beleid. Uitbreidingen of nieuwe terreinen voor recreatiewoningen of stacaravans worden alleen toegestaan als er sprake is van een bedrijfsmatig geëxploiteerd terrein, vastgelegd in het bestemmingsplan. Voor kampeerterreinen geldt dat het aantal standplaatsen, trekkershutten en tenthuisjes worden gemaximaliseerd op het bestaande aantal. Nieuwvestiging of uitbreiding van kampeerterreinen wordt in het algemeen niet geregeld in de bestemmingsplannen. Binnen het deelgebied Beekbergen-Loenen bevindt zich een aantal recreatiebedrijven die op basis van het groei en krimpbeleid uitbreidingsmogelijkheden hebben door middel van een wijzigingsbevoegdheid. Deze uitbreiding is mogelijk buiten het bestemmingsvlak (met een aanduiding wijzigingsbevoegdheid).

Uit het voorgaande blijkt dat de ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie beperkt zijn. Toch kan een effect optreden door verstoring van kwetsbare habitats in Natura 2000-gebieden door een toename van de recreatiedruk.

Indien daar aanleiding toe is kan met een worst-case benadering de ontwikkelingsruimte van recreatieterreinen en bouwvlakken voor kleinschalig kamperen worden ingevuld nabij Natura 2000 met gevoelige habitats. Het milieueffect hiervan wordt dan kwalitatief beoordeeld.

4.3

ONTWIKKELSCENARIO VEEHOUDERIJ

Het ontwikkelscenario: Stoppers, groeiers en blijvers

Het ontwikkelscenario is gebaseerd op de schaalvergroting in de landbouw naar minder en grotere bedrijven.

De bestaande situatie in 2010 wordt in beeld gebracht met het omgevingsvergunningenbestand aan bestaande agrarische bedrijven in en nabij de gemeente (bron: Web-BVB, provincie Gelderland). Alle veehouderijbedrijven in het buitengebied hebben een omgevingsvergunning of een melding op grond van het Besluit landbouw. In deze vergunning of melding staat o.a. het maximaal aantal en soort dieren en de vergunde staltechniek met emissiefactor van het betreffende bedrijf.

De bedrijfseconomische omvang wordt uitgedrukt in Nederlandse grootte-eenheden (NGE).

Gezien de trendmatige ontwikkeling (zie hoofdstuk 2) en de voorwaarden vanuit de Wet geurhinder wordt in het scenario de modelmatige ontwikkeling van intensieve veehouderij anders ingevuld dan die van de melkveehouderij.

Intensieve veehouderij

Deze indeling is als volgt:

Tabel 4.5

Modelmatige typering
intensieve veehouderijen.

Nge	Typering	Toekomstperspectief
Tot 20 nge	Hobbymatig	Stopper
20 tot 40 nge	Deeltijdbedrijf	Stopper
40 tot 70 nge	Reëel agrarisch bedrijf	- Stopper in de gevoelige gebieden. - Groeier buiten de gevoelige gebieden. - Blijver met beperkte geurruimte.
> 70 nge	Volwaardig agrarisch bedrijf	- Groeier. - Blijver met beperkte geurruimte.

Stoppers zijn kleine bedrijven met geen of weinig geurruimte. Blijvers zijn (middel)grote bedrijven met geen of weinig geurruimte. Groeiers zijn (middel)grote bedrijven met voldoende geurruimte. De locaties, met een intensieve veehouderij tak van 70 NGE of meer, staat gelijk aan één of meer volwaardige arbeidskracht(en) (bron: kengetallen van CBS/LEI over bedrijfseconomische omvang).

De middelgrote bedrijven (40-70 NGE) in de gevoelige gebieden worden modelmatig ook als stopper aangemerkt. Als gevoelig gebied wordt aangemerkt:

- 250 meter zone rond kwetsbare gebieden op basis van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav-gebieden).
- 500 meter rondom de Natura 2000-gebieden.
- 250 meter rond de kernen (Reconstructieplan).
- De extensiveringsgebieden (Reconstructieplan).

Het milieueffect van de groeiers wordt modelmatig berekend op basis van een rekenmodelbedrijf dat past bij de trendmatige ontwikkelingen in het buitengebied van Apeldoorn (zie H3) en binnen de maximale bouwblokomvang volgens het Streekplan. Uitgangspunt hierbij is een herverdeling van de bestaande productierechten binnen de gemeente. Met andere woorden, de productierechten van de stoppers komen terecht bij de groeiers.

Tabel 4.6

Indicatie van de
rekenmodelbedrijven

Zone	Rekenmodel varkensbedrijf	Rekenmodel pluimveebedrijf	Rekenmodel vleeskalverenbedrijf
Verwevingsgebied	Gesloten varkensbedrijf met 300 zeugen ² .	100.000 vleeskuikens of 60.000 legkippen	1000 vleeskalveren

Van de bedrijven in Apeldoorn is ruim 10% gemengd (zie bijlage 1). Het rekenmodel zal deze bedrijven laten ontwikkelen in de verschillende aanwezige takken met intensieve veehouderij waarbij de totale groei van alle takken samen naar rato overeenkomt met de maximale omvang van gespecialiseerde rekenmodelbedrijven.

Bedrijven met melkrundvee

In de gemeente Apeldoorn zijn 143 melkveebedrijven met een vergunning of melding op grond van het Besluit landbouw. Van deze bedrijven hebben 2 bedrijven een aanzienlijke neventak aan intensieve veehouderij (zie bijlage 1). De gemiddelde omvang van deze bedrijven is 38 nge. In het ontwikkelscenario stoppen de melkveebedrijven kleiner dan 40nge. De bedrijven groter dan 40 nge, met voldoende milieuruimte, zijn groeiers en krijgen de productierechten van de stoppende melkveebedrijven door herverdeling.

De vrijkomende productierechten van stoppers worden herverdeeld over de groeiers. Hierbij is alleen sprake van uitbreiding van bestaande agrarische locaties met voldoende milieuruimte tot aan de maximale omvang van het rekenmodelbedrijf of groter bij een overschot aan productierechten.

Referentie: huidige situatie en autonome ontwikkeling

De referentiesituatie wordt beschreven aan de hand van de vergunde situatie in het agrarische buitengebied van Apeldoorn. Autonoom moeten alle bedrijven voldoen aan het Besluit huisvesting. Voor mestkalveren is echter niets geregeld in het Besluit huisvesting. Hiermee wordt rekening gehouden met het beoordelen van de effecten voor alle aspecten. De ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden vormt hierop een uitzondering. De

² Voor het berekenen van de emissies van een gesloten varkensbedrijf met 300 zeugen (218 NGE), wordt uitgegaan van het volgende aantal dieren en staltechnieken: 1.080 gespeende biggen (Ravcode D1.1.1.2); 60 kraamzeugen (Ravcode D1.2.13); 240 guste/dragende zeugen (Ravcode D1.3.10); 2.100 vleesvarkens (Ravcode D3.2.3.1).

Natuurbeschermingswet schrijft voor dat het effect moet worden vergeleken met de bestaande situatie op 7 december 2004. Omdat deze situatie niet bekend is op bedrijfsniveau wordt in het MER gerekend met de vergunnings situatie in 2010 (zie Bijlage 1).

Vergunningen voor individuele bedrijven zullen op het moment van bedrijfsuitbreiding in voorkomende gevallen in de praktijk wel beoordeeld worden ten opzichte van de individuele situatie in 2004.

Groeivariant op het ontwikkelscenario

De toekomstige ontwikkeling van de sector met intensieve veehouderijen is schaalvergroting. Er komen minder bedrijven en de bedrijven met milieuruimte groeien. Het ontwikkelscenario gaat hierbij uit van nulgroei. De ontwikkeling van de veestapel in de gemeente Apeldoorn is echter onzeker in de komende planperiode. Er kan bijvoorbeeld een schaalvergroting plaatsvinden binnen de rundveehouderij en varkenshouderij met per saldo meer dieren. Plafonds op de omvang van de Nederlandse veestapel vervallen immers in 2015 en de marktomstandigheden zijn mogelijk gunstig. Daarom wordt een groeivariant als worst-case doorgerekend.

Om het effect van een mogelijke groei van de veestapel (zowel intensieve veehouderij als melkveehouderij) te berekenen is het voorstel om in het plan-MER rekening te houden met een groeivariant van het aantal NGE met 20% voor de kalver- en pluimveehouderij en 10% voor de varkenshouderij en de melkrundveehouderij. De effecten van deze groei zullen ook afzonderlijk zichtbaar gemaakt worden voor groei van de intensieve veehouderij en van de melkveehouderij.

Zoneringsvariant op het ontwikkelscenario

De zoneringsvariant houdt bij het herverdelen van productierechten rekening met de gebieden waarvoor lokale beleidsdoelstellingen zijn geformuleerd, zoals de stedelijke uitloopgebieden Weteringse Broek en Landgoed Woudhuis. Deze gebieden krijgen modelmatig dezelfde status als een Natura 2000-gebied waarvan de achtergronddepositie aan stikstof hoger ligt dan de kritische waarde. Hierdoor krijgen we in het model minder groeiers en meer stoppers en blijvers.

VERGELIJKING EMISSIES OP BASIS VAN OMGEVINGSVERGUNNINGEN (ONDERDEEL MILIEU) EN CBS-MEITELLING

De effecten van de (intensieve) veehouderij worden berekend op basis van veestapel, stalsystemen en locaties op basis van de omgevingsvergunning van individuele bedrijven. Deze gegevens hebben een juridische basis (de huidige vergunde situatie), zijn openbaar en gedetailleerd en daarom zeer bruikbaar voor nauwkeurige berekeningen en ruimtelijke presentatie van individuele bedrijfslocaties en van de uitkomsten van de berekeningen.

Individuele bedrijfsgegevens van de metelling zijn niet openbaar en dus niet bruikbaar voor de berekeningen. De totale veestapel van een gemeente op basis van de metelling is wel openbaar beschikbaar maar geen bruikbare basis voor de benodigde gedetailleerde berekeningen. Net als in de rest van Nederland is de vergunde omvang van de veestapel in Apeldoorn wellicht enkele tientallen procenten groter dan de totale veestapel volgens de CBS metelling. In het MER geven we daarvan en van het verschil in emissie van ammoniak een gedetailleerder overzicht.

Op basis van de omgevingsvergunningen is de emissie van ammoniak meestal overschat ten opzichte van berekening op basis van de metelling. Er is sprake van overschatting (en niet van te verwachten autonome ontwikkeling) omdat het niet is te verwachten dat de gemeentelijke latente ruimte t.o.v. de metelling benut zal worden. Deze latente ruimte bestaat immers uit vergunningen van stoppende bedrijven die nog ingetrokken moeten worden en van groeiende bedrijven die hun vergunningen nog (verder) gaan benutten. Daarnaast is het zo dat bij vergunningverlening op basis van de Natuurbeschermingswet uitgegaan moet worden van de feitelijke situatie. Dit is de werkelijk aanwezige veestapel (emissie) en niet van de vergunde veestapel (emissie). Ook op basis daarvan zal de latente ruimte niet benut worden en is de latente ruimte niet als autonome ontwikkeling te beschouwen.

De berekeningen in het MER gaan op basis van het vergunde aantal dieren mogelijk uit van meer dieren ten opzichte van de metelling.

Echter de ruimtelijke verdeling van de depositie zal een getrouw beeld geven van de relatieve verschillen tussen de verschillende alternatieven. Die zijn immers gebaseerd op de ontwikkeling naar minder maar grotere bedrijven, op de veranderingen in stalsystemen en de ruimtelijke verschillen tussen alternatieven.

HOOFDSTUK 5 Aanpak en effect-beoordeling

5.1 STUDIEGEBIED

In het MER wordt onderscheid gemaakt in het plangebied en het studiegebied. Het plangebied is het gebied dat valt binnen de grenzen van de bestemmingsplannen voor het buitengebied. De effecten van de m.e.r.-plichtige activiteiten kunnen verder reiken dan dit plangebied, dit is afhankelijk van het milieuaspect. De omvang van dit zogenaamde studiegebied verschilt daarom per milieuaspect.

5.2 PLANHORIZON

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is een bestemmingsplan maximaal 10 jaar geldig. De planhorizon ligt dus 10 jaar na vaststellen van de plannen. Eens per 10 jaar moet het bestemmingsplan worden vastgesteld. Het streven is dat de bestemmingsplannen buitengebied in 2012 worden vastgesteld. Uitgangspunt is dus dat alle voorgenomen ontwikkelingen in de periode tot en met 2023 hun beslag krijgen. De effecten van deze ontwikkelingen worden in het MER beschreven.

Tabel 5.7

Streefjaar
Bestemmingsplannen

Bestemmingsplan	Streefjaar vaststelling
Buitengebied Noord-Oost	2011
Het Woud	2012
Buitengebied Beekbergen-Loenen	2012
Agrarische Enclave	2012
Wenum Wiesel en buitengebied	2011

5.3 BEOORDELINGSSCHAAL

De ontwikkeling van de intensieve veehouderij, en mogelijk recreatie of vormen van mestvergistings, leiden tot effecten voor het milieu. Dit zijn overigens niet altijd negatieve effecten, ook positieve effecten kunnen optreden.

In het MER worden de effecten van de alternatieven en varianten op verschillende aspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling. De effecten worden kwalitatief beoordeeld met de volgende zevenpunt beoordelingsschaal:

Tabel 5.8

Zevenpunts-
beoordelingsschaal

Score	Omschrijving
++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
--	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

5.4

RELEVANTE ASPECTEN: HET BEOORDELINGSKADER

Ontwikkelingsruimte agrarische bedrijvigheid

De ontwikkeling van agrarische bedrijvigheid kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in het MER aan de orde zullen komen. Het betreft, min of meer in afnemende volgorde van impact:

1. Natuur (ammoniakdepositie en overige effecten).
2. Geur.
3. Landschap & cultuurhistorie.
4. Archeologie.
5. Verkeer.
6. Fijn stof.
7. Geluid.
8. Water/bodem.
9. Gezondheid.

Deze aspecten zijn in de volgende subparagrafen nader uitgewerkt.

Ontwikkelingen verblijfsrecreatie nabij Natura 2000-gebieden

Voor eventuele ontwikkelingsruimte aan bedrijven met verblijfsrecreatie nabij Natura 2000-gebieden zijn de aspecten natuur, landschap, verkeer en geluid relevant.

Overige ontwikkelingen

De effectbeoordeling van de overige ontwikkelingen zoals beschreven in hoofdstuk 2 vraagt om maatwerk. Per ontwikkeling wordt gemotiveerd of er op basis van de nieuwe planregels, in relatie tot de feitelijke situatie, een effectbeoordeling nodig is. Indien het risico bestaat op een aanzienlijk milieueffect wordt zeer globaal het effect beoordeeld omdat concrete plannen ontbreken. De milieuaspecten voor deze ontwikkelingen zijn niet verder uitgewerkt in dit hoofdstuk.

5.4.1

NATUUR

Ammoniakdepositie

Het MER presenteert per alternatief en variant de ammoniakemissie en -depositie. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in Natura 2000-gebieden, Wav-gebieden (Wet ammoniak en veehouderij) en de overige natuur aangewezen als EHS. Er zal aangegeven worden welke kwetsbare natuurdoeltypen in de omgeving voorkomen en wat daarvan de kritische depositieniveaus zijn.

Dit gebeurt voor zowel in de natura-gebieden als in de WAV en EHS gebieden. In het MER wordt per bestemmingsplangebied ingezoomd op de ammoniakdepositie.

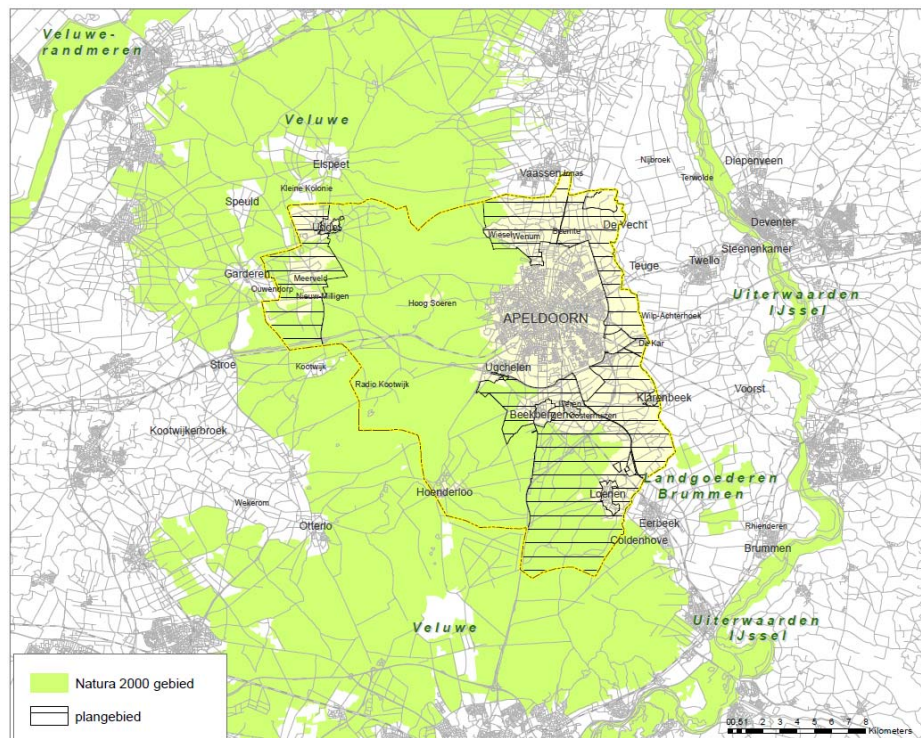
Per alternatief en variant zal een inschatting worden gegeven van de verwachte bedrijfsontwikkelingen en de deposities (toename en afname) die deze opleveren. Met een verspreidingsmodel wordt de toename of afname van ammoniakdepositie berekend. Hierbij is de autonome ontwikkeling, waarin alle bedrijven voldoen aan het Besluit huisvesting, verdisconteerd. Er wordt echter getoetst aan de huidige situatie.

Overige effecten

Tevens wordt er getoetst aan de overige effecten van natuur zoals verdroging en waardevolle beschermde soorten. Ook moet er een inschatting worden gemaakt van de effecten op zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming. Op bestemmingsplan niveau wordt er opgemaakt of er wel/geen effecten zijn, ook met betrekking tot de beschermde soorten in het kader van Flora en Fauna-wet.

Afbeelding 5.4

Natura 2000-gebieden rond plangebied

NATURA 2000

Zoals eerder aangegeven is een toets aan de Natuurbeschermingswet, in de vorm van een voortoets of passende beoordeling, nodig. Voor het aspect natuur is het van belang om het verschil in ammoniakdepositie op de Natura 2000-gebieden in kaart te brengen en in perspectief te plaatsen met de huidige achtergronddepositie en met het aandeel vanuit de rundveesector. In en nabij de gemeente Apeldoorn gaat het om de Veluwe en Landgoederen Brummen.

Ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden

(bron: Grootchalige stikstofdepositie in Nederland, Planbureau voor de Leefomgeving, 2010).

De totale depositie van stikstof (ook wel kortweg aangeduid met de letter N) op het Gelderse Natura 2000-areaal bedraagt gemiddeld 1940 mol N ha-1 jr-1 (peiljaar 2010). Hiervan is 650 mol N ha-1 jr-1 (34%) afkomstig van Gelderse bronnen, waarvan 68% afkomstig is van de landbouwbedrijven in provincie Gelderland. De overige bijdragen zijn afkomstig van verkeer & vervoer (17%), energie/industrie/afvalverwerking (1%) en overige bronnen (14%).

De overige depositie op het Gelderse Natura 2000-areaal is vooral afkomstig uit het buitenland (26%) en de provincies Noord-Brabant (8%), Utrecht (4%) en Overijssel (4%). De overige 24% komt uit de Noordzee, de andere provincies en is voor een deel onverklaarbaar.

Een groot deel van de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden wordt veroorzaakt door veehouderijen nabij deze gebieden. Ter illustratie staan in de volgende tabel de bijdragen aan stikstofdepositie in mol per hectare per jaar op de Veluwe en de Uiterwaarden IJssel in 2010.

Tabel 5.9

Bijdrage stikstofdepositie op
Veluwe en Uiterwaarden
IJssel

Natura 2000	Bijdrage Nederland	Bijdrage Landbouw	
Veluwe	1.230 mol per ha per jaar	835 mol per ha per jaar	68%
Uiterwaarden IJssel	780 mol per ha per jaar	510 mol per ha per jaar	65%

De depositie van stikstof (ook wel kortweg aangeduid met de letter N) op de Gelderse Natura 2000-gebieden en Natuurmonumenten bedraagt gemiddeld 2357 mol N ha-1 jr-1 (peiljaar 2006). Deze depositie bestaat met gemiddeld 1407 mol N ha-1 jr voor 60% uit de bijdrage van de 'achtergronddepositie'. Dit bestaat uit de NH3 depositie ten gevolge van de bronnen buiten de 10 km zone rondom de natuurgebieden en alle niet landbouwbronnen en alle NO_x bronnen binnen en buiten Gelderland.

Het resterende deel, 40% wordt bepaald door de ammoniakemissie vanuit de landbouw in de 10 km zone rondom de Natura 2000-gebieden en Natuurmonumenten.

Van de totale ammoniakdepositie vanuit de 10 km zone (951 N ha-1 jr-1 mol is circa de helft afkomstig van stal- en opslagmissie van intensieve veehouderijen, 1/6 van stalen opslagmissies grondgebonden landbouw en 1/3 afkomstig van toepassingen en beweidingsemissies. Per gebied kan deze verdeling sterk verschillen afhankelijk van de grootte van het natuurgebied en het aantal en type voorkomende bedrijven in de 10 km zone. De gebiedseigen depositie is vooral hoog in de Gelderse Vallei en het westelijke gedeelte van de Veluwe (a.g.v. emissies Gelderse Vallei en Agrarische Enclave) en in enkele gebieden in de Achterhoek.

Een groot deel van de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden wordt veroorzaakt door veehouderijen nabij deze gebieden.

5.4.2**GEUR**

De huidige geursituatie wordt in het MER indicatief weergegeven met contouren voor geurhinder op basis van de vigerende omgevingsvergunningen. Voor niet intensieve veehouderijbedrijven (bijvoorbeeld rundveebedrijven) geldt voor buiten de bebouwde kom

een vaste afstand van 50 meter. Voor binnen de bebouwde kom geldt een afstand van 100 meter. Deze afstanden worden weergegeven als cirkels rond de betreffende bedrijven. De contouren van de intensieve veehouderijen zijn over het algemeen groter en hebben een grillige vorm. De indicatie geurbelasting wordt berekend op basis van het cumulerend effect aan geurhinder.

5.4.3

LANDSCHAP & CULTUURHISTORIE

Landschap

Het MER zal per alternatief en variant aangeven wat het betekent voor landschap en cultuurhistorie. De resultaten zullen vooral gebaseerd zijn op expert judgement met de Groene MAL als toetsingskader en het Groot Apeldoorns Landschaps Kookboek als ambitie/referentiesituatie. De landschappelijke uitstraling wordt kwalitatief beoordeeld.

Groene MAL (toetsingskader)

De Groene MAL heeft als doel het herstellen, versterken en ontwikkelen van de hoofdgroenstructuur van Apeldoorn in en om de stad. Vooral de Groene Wiggen, de 3 grote Groengebieden (Weteringse Broek, Landgoed Woudhuis en Beekbergerwoud) en de verbindende weteringen en beken vormen het raamwerk om de stad. Zij maken onderdeel uit van het studiegebied. Slechts een deel hiervan ligt in de EHS.

Groot Apeldoorns Landschaps Kookboek (handreiking en geen vastgesteld beleid)

Voor het opstellen van het bestemmingsplan zijn de basisgegevens over landschapskwaliteiten en de kernkwaliteiten al goed in beeld gebracht in het Groot Apeldoorns Landschaps Kookboek. Daarin zijn voor verschillende deelgebieden landschapsvisies geformuleerd en basisrecepten als gebruiksaanwijzingen voor de toepassing van de visie uitgewerkt. Vanuit het landschappelijk perspectief kan zo worden ingeschat hoe groot een agrarisch bouwperceel zou mogen worden.

Cultuurhistorie

De cultuurhistorische waarden in de verschillende bestemmingsplangebieden zijn in beeld gebracht in diverse Cultuurhistorische Analyses, die in de afgelopen twee jaar zijn opgesteld. Naast de genoemde landschaps-documenten vormen de gemeentelijke nota I-cultuur en de provinciale nota Belvoir 3 toetsingskaders.

5.4.4

ARCHEOLOGIE

Voor archeologie wordt een quick-scan uitgevoerd. Deze scan heeft tot doel om het effect van de alternatieven en varianten te toetsen aan de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart. Daardoor kan de eventuele aanwezigheid van archeologische resten of een hoge archeologische verwachtingswaarde worden meegenomen in de verdere ruimtelijke ontwikkeling. Focus ligt op de groeilocaties in de alternatieven en varianten.

5.4.5

VERKEER

Bij de verschillende scenario's voor het vestigingsbeleid voor intensieve veehouderij gaat een verschuiving plaatsvinden van vracht- en personenvervoer. Op basis van

standaardkengetallen (KWIN: kwantitatieve informatie) geeft het MER een inschatting van toename en afname van deze verkeersstromen. Met gebruik van beschikbare gegevens over verkeerspatronen en –trends op de wegen zullen eventueel knelpunten en frictiepunten worden getraceerd en – zo mogelijk – maatregelen worden voorgesteld.

5.4.6

FIJNSTOF

In het MER wordt, mede aan de hand van een aantal voorbeelden (individuele concentraties) en de beschikbare prognoses ten aanzien van de achtergrondbelasting, nader ingegaan op het aspect fijn stof. Er wordt gebruik gemaakt van de landelijke kaart met achtergrondconcentraties en overschrijdingsdagen.

Deze kaart geeft een indicatief beeld van de mogelijke probleemgebieden voor fijn stof. Knelpunten worden vooral verwacht voor pluimveebedrijven en grote varkensbedrijven. Voor deze bedrijven zullen vooral de (individuele concentratienormen) een bepalende factor zijn voor de vergunningverlening.

TOETSINGSKADER FIJN STOF

Het ministerie van VROM hanteert ‘twee-sporen-beleid’ om fijn stof problematiek in de landbouw op te lossen. Dit zijn het saneren van bestaande overschrijdingen en het voorkomen van nieuwe overschrijdingen. Het voorkomen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt bij de verdere invulling van de landbouwonwikkelingsgebieden. In het kader van vergunningverlening zullen de gemeente rekening moeten houden met de vigerende wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof, de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) en de daarbij horende besluiten en regelingen.

In het MER worden de mogelijkheden van vestiging en uitbreiding van veehouderijen in het plangebied in kaart gebracht. Voor fijn stof (PM10) wordt het effect van een rekenmodelveehouderij weergegeven.

5.4.7

GELUID

Door toename van intensieve veehouderij in het agrarische buitengebied neemt ook de geluidemissie toe. Dit is het gevolg van toename van bedrijfsactiviteiten. De grootste toename van stationaire bronnen wordt door de ventilatie veroorzaakt. Ventilatoren bevinden zich aan de buitenzijde van de stallen. De meeste geluidproducerende activiteiten bij intensieve veehouderij vinden verder in pandig plaats. Ook de toename van vrachtverkeer kan een toenemende bron voor geluidemissies vormen. Geluidstoe- of afname zal in het MER gerelateerd worden aan de geluidsgevoelige categorieën: Bebouwde kom, Geluidgevoelige gebouwen en terreinen, Woningen en Stiltegebieden.

5.4.8

DUURZAAM BODEMBEHEER

In het MER worden de af te wegen varianten kwalitatief beoordeeld op het aspect duurzaam bodembeheer. Hiermee wordt gestreefd naar een zo optimaal mogelijke afstemming tussen de ruimtelijke functies van een gebied en de eigenschappen van de bodem in dit gebied. De afwegingssystematiek voor het aspect duurzaam bodembeheer wordt nader bepaald door middel van een workshop, maar gedacht wordt aan de wisselwerking tussen ruimtelijke functies en:

- (Bodem)biodiversiteit.
- (Geo)chemische bodemkwaliteit.
- Bodemsysteem en kenmerken (relatie met landschapskenmerken en functionaliteit van het landschap).
- Watersysteem en waterberging.
- Bodemenergie.
- Rol van bodem in het kader van klimaatadaptatie.

WATERBELEID

Vanuit het waterschap gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de uitbreidingen van dorpen. Deze maatregelen zijn dat grondwaterneutraal moet worden gebouwd en dat piekbelastingen op het oppervlaktewater voorkomen moeten worden. Voor het extra verhard oppervlak (daken van schuren, wegen, parkeren enz.) dient waterberging te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren.

Omdat de intensieve veehouderij waterneutraal opereert (uitgangspunt) is het niet nodig om de effecten voor het waterbeleid, anders dan de toename van verhard oppervlak, in het MER in beeld te brengen.

5.4.9

GEZONDHEID

In het buitengebied van Apeldoorn is sprake van een verspreide ligging van (intensieve) veehouderij. In bebouwde kommen en tussen de bedrijven wordt gewoond al dan niet in voormalige agrarische gebouwen. Gezondheid is in dit geval relevant. Echter het berekenen van de te verwachten effecten op de gezondheid op basis van “dosiseffect relaties” is niet zinvol omdat het bestemmingsplanbesluit een algemeen ontwikkelingskader biedt voor (intensieve) veehouderijen. Door de vele aannames waarop de alternatieven en varianten zijn gebaseerd zijn er per bron (veehouderij bedrijf) onvoldoende betrouwbare blootstellingsgegevens. In deze fase wordt de effectbeoordeling van de alternatieven en varianten dan ook beperkt tot een algemene beschouwing op basis van expert judgement.

HOOFDSTUK

6 Procedure en planning

6.1

OVERZICHT PROCEDURE M.E.R.

Per 1 juli 2010 is de m.e.r.-wetgeving gemoderniseerd. Er zijn nu twee verschillende m.e.r.-procedures: een uitgebreide en een beperkte. De beperkte procedure is alleen van toepassing voor specifieke omgevingsvergunningen zonder passende beoordeling. Voor plannen en in geval van een verplichte passende beoordeling is altijd de uitgebreide procedure van toepassing. Voor de bestemmingsplannen wordt de uitgebreide procedure doorlopen. Figuur 5.2 geeft een overzicht. De mededeling en het advies zijn in dit geval niet aan de orde omdat de gemeente zowel bevoegde gezag als initiatiefnemer is.

Kennisgeving en zienswijzen

De m.e.r.-procedure is officieel van start gegaan met een openbare kennisgeving en de ter inzage legging van deze Notitie reikwijdte en detailniveau. Belanghebbenden worden in de gelegenheid gesteld om met hun zienswijzen invloed uit te oefenen op de te beschouwen onderwerpen in het MER.

Raadpleging

Naast de openbare kennisgeving en ter inzage legging worden bij de planvorming betrokken bestuursorganen en adviseurs direct geraadpleegd over de te beschouwen onderwerpen.

MER

Vervolgens wordt het noodzakelijk onderzoek uitgevoerd. De ingebrachte adviezen en zienswijzen worden hierbij betrokken. Het onderzoeksresultaat wordt gebundeld in het MER. Dit MER wordt een zelfstandig rapport dat als onderbouwing dient voor de bestemmingsplannen. Belangrijk is wel dat het MER, ongeacht de presentatievorm, aan een aantal wettelijke inhoudseisen voldoet.

De inhoudseisen zijn als volgt:

- Inhoud en doelstelling plan.
- Bestaande toestand en ontwikkelingen milieu.
- Relevante beleidsdoelstellingen.
- Redelijke scenario's met motivering.
- Nadelige milieugevolgen.
- Mitigerende en compenserende maatregelen.
- Leemten in kennis.
- Monitoringsmaatregelen.
- Samenvatting.

Tervisielegging

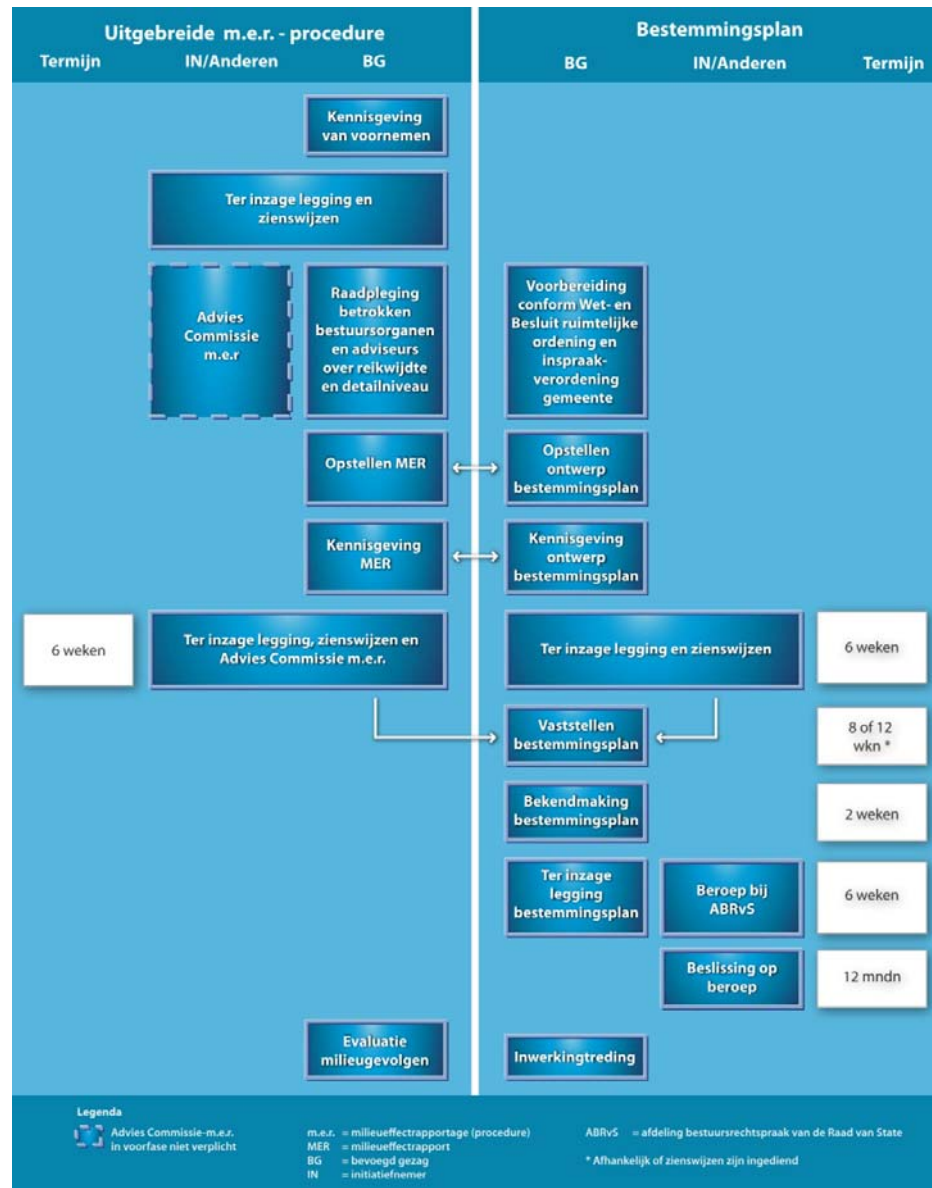
Er komt één planMER voor de vijf bestemmingsplannen die qua tijdspad verschillen. Dit MER vormt de basis voor de vijf bestemmingsplannen. De ontwerp bestemmingsplannen worden steeds samen met het milieueffectrapport ter visie gelegd.

Verdere procedures

Tijdens de tervisielegging is er gelegenheid tot inspraak en consultatie. Een speciaal aandachtspunt is toetsing van het MER door de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage. Uitkomst van deze toetsing is een positief of negatief advies aan het bevoegde gezag; is voldoende informatie beschikbaar voor de besluitvorming? Vervolgens voegt de m.e.r.-procedure slechts één verplichting toe aan de procedure voor de bestemmingsplannen: *een expliciete motivering van de rol die het milieueffectrapport en de inspraakreacties daarop en de adviezen hebben gespeeld bij het definitieve besluit over het plan.*

Figuur 6.2

Overzicht procedure m.e.r.

6.2

RAADPLEGING

Het bevoegde gezag voor de plannen dient de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER te bepalen. Hierbij dient gelet te worden op de elementen waar volgens de Wet milieubeheer in een MER aandacht aan moet worden besteed. Bij het bepalen van de reikwijdte en detailniveau van het MER raadpleegt het bevoegde gezag minstens de adviseurs en bestuursorganen die volgens het wettelijke voorschrift, waarop het plan berust, bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken (artikel 7.8 Wet milieubeheer).

Het betreft o.a. de volgende bestuursorganen:

- Gedeputeerde Staten van Gelderland.
- Burgemeesters en wethouders van omliggende gemeenten.

- Waterleidingmaatschappij Vitens.
- Ministerie van LNV, directie Oost (inclusief Staatsbosbeheer).
- Rijksdienst Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten.
- Defensie.
- Waterschap Veluwe.

Daarnaast worden ook belangenorganisaties, zoals natuur- en milieuorganisaties, betrokken bij de raadpleging. Ook de Cie. m.e.r. wordt gevraagd om advies over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.

Eventuele reacties kunnen per e-mail of per post worden aangeleverd aan:

Gemeente Apeldoorn
t.a.v. de heer J.Vermeij
Postbus 9033
7300 ES APELDOORN

BIJLAGE 1

Overzicht omgevingsvergunningenbestand

Tabel B.1

Aantal bedrijven en NGE's

per reconstructiewetzone

Bron: Web-BVB provincie

Gelderland

<i>Integrale zonering</i>	<i>Aantal bedrijven</i>	<i>(melk-) rundvee (nge)</i>	<i>kalveren (nge)</i>	<i>varkens (nge)</i>	<i>pluimvee (nge)</i>	<i>paarden (nge)</i>	<i>overig (nge)</i>	<i>totaal (nge)</i>	<i>intensief (nge)</i>
Extensiveringsgebied	36	531	753	48	23	574	232	2161	1048
Verwevingsgebied	241	10193	4816	2755	339	1232	497	19832	8142
Landbouwontwikkelings Gebied	10	412	132	119	296	3	1	963	547
Stedelijk gebied	15	327	205	6	0	36	2	576	211
Totaal	302	11463	5906	2928	658	1845	732	23532	9948

Tabel B.2

Aantal type bedrijven per
reconstructiezone

Bron: Web-BVB provincie
Gelderland

Alle bedrijven								
	RUNDVEE	KALVEREN	VARKENS	PLUIMVEE	GEMENGD	PAARDEN	OVERIG	TOTAAL
<i>Integrale zonering</i>								
Extensiveringsgebied	8	11	1	0	2	13	1	36
Verwevingsgebied	122	39	18	5	26	27	4	241
Landbouwontwikkelingsgebied	5	0	2	1	1	0	1	10
Stedelijk gebied	8	5	0	0	1	1	0	15
Totaal	143	55	21	6	30	41	6	302
Bedrijven met 40 nge intensief								
	RUNDVEE	KALVEREN	VARKENS	PLUIMVEE	GEMENGD	PAARDEN	OVERIG	TOTAAL
<i>Integrale zonering</i>								
Extensiveringsgebied	0	8	0	0	1	0	1	10
Verwevingsgebied	2	30	13	3	10	0	1	59
Landbouwontwikkelingsgebied	0	0	2	1	1	0	0	4
Stedelijk gebied	0	4	0	0	0	0	0	4
Totaal	2	42	15	4	12	0	2	77
Bedrijven met 70 nge intensief								
	RUNDVEE	KALVEREN	VARKENS	PLUIMVEE	GEMENGD	PAARDEN	OVERIG	TOTAAL
<i>Integrale zonering</i>								
Extensiveringsgebied	0	5	0	0	0	0	1	6
Verwevingsgebied	0	24	10	3	7	0	1	45
Landbouwontwikkelingsgebied	0	0	0	1	1	0	0	2
Stedelijk gebied	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	29	10	4	8	0	2	53

Onderstaande tabellen laten de type bedrijven per deelgebied zien. De kolom 'Overig' duidt de bedrijven buiten de deelgebieden, zoals de Veluwe of kernen met een eigen bestemmingsplan en het LOG.

Tabel B.3

Alle bedrijven
Bron: Web-BVB provincie
Gelderland

Deelgebied	Rundvee	Kalveren	Varkens	Pluimvee	Gemengd	Paarden	Overig	Totaal
Agrarische enclave Uddel	12	37	4	1	3	4	2	63
Buitengebied Noord-Oost	32	5	5	0	12	7	0	61
Het Woud	40	7	8	4	9	3	2	73
Wenum Wiesel	19	1	1	0	3	9	1	34
Buitengebied Beekbergen-Loenen	19	1	1	0	0	14	0	35
Overig	21	4	2	1	3	4	1	36
Totaal	143	55	21	6	30	41	6	302

Tabel B.4

Bedrijven met meer dan 40
nge intensief
Bron: Web-BVB provincie
Gelderland

Deelgebied	Rundvee	Kalveren	Varkens	Pluimvee	Gemengd	Paarden	Overig	Totaal
Agrarische enclave Uddel	0	33	1	0	2	0	2	38
Buitengebied Noord-Oost	1	5	2	0	6	0	0	14
Het Woud	1	3	8	3	3	0	0	18
Wenum Wiesel	0	0	1	0	0	0	0	1
Buitengebied Beekbergen-Loenen	0	0	1	0	0	0	0	1
Overig	0	1	2	1	1	0	0	5
Totaal	2	42	15	4	12	0	2	77

Tabel B.5

Bedrijven met meer dan 70
nge intensief
Bron: Web-BVB provincie
Gelderland

Deelgebied	Rundvee	Kalveren	Varkens	Pluimvee	Gemengd	Paarden	Overig	Totaal
Agrarische enclave Uddel	0	22	0	0	1	0	2	25
Buitengebied Noord-Oost	0	4	2	0	5	0	0	11
Het Woud	0	3	7	3	1	0	0	14
Wenum Wiesel	0	0	1	0	0	0	0	1
Buitengebied Beekbergen-Loenen	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig	0	0	0	1	1	0	0	2
Totaal	0	29	10	4	8	0	2	53

Tabel B.6

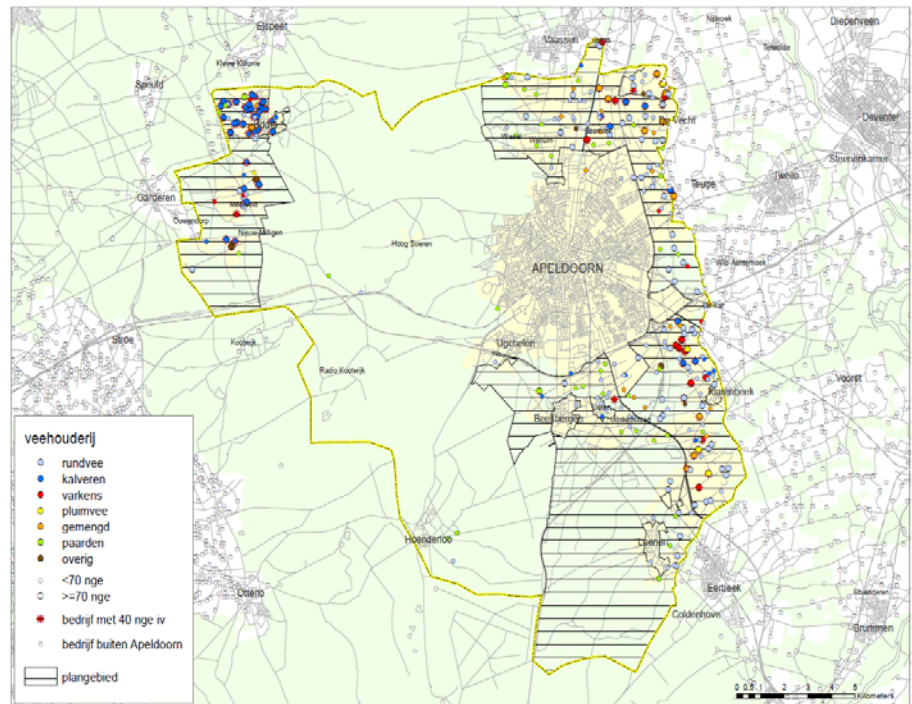
Deelgebieden in nge's

Bron: Web-BVB provincie

Gelderland

Deelgebied	Aantal bedrijven	(Melk-)Rundvee	Kalveren	Varkens	Pluimvee	Paarden	Overig	Totaal	Intensief
Agrarische enclave Uddel	63	875	3840	133	31	219	461	5559	4455
Buitengebied Noord-Oost	61	3677	1378	821	0	324	102	6302	2199
Het Woud	73	3655	338	1617	306	179	146	6241	2266
Wenum Wiesel	34	1171	47	144	23	409	13	1807	214
Buitengebied Beekbergen- Loenen	35	1017	47	144	23	409	13	1807	214
Overig	36	1068	256	140	298	180	5	1947	694
Totaal	302	11463	5906	2928	658	1845	732	23532	9948

Afbeelding B.1
Bedrijven in plangebied

BIJLAGE 2

Nadere toelichting beleid en wetgeving

Beleidskader: Reconstructieplan Veluwe (2005)

Gemeente Apeldoorn is onderdeel van het reconstructiegebied Veluwe.

Het landbouwgebied is aangeduid als extensiveringsgebied, verwevingsgebieden en landbouw ontwikkelingsgebied (LOG). De tabel geeft een overzicht van de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij per zone. De provincie draagt de gemeente op om deze zonering van de intensieve veehouderij door te vertalen in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Tabel B.7

Mogelijkheden intensieve veehouderijbedrijven reconstructiegebied Veluwe per reconstructiewetzone

	Extensiveringsgebied	Verwevingsgebied	LOG
Is uitbreiding binnen bestaand bouwblok mogelijk? (Afhankelijk van omgevingsvergunning)	Nee, tenzij vanwege dierenwelzijn	Ja	Ja
Is uitbreiding van het bouwblok of hervestiging tot 1 hectare mogelijk?	Nee	Ja	Ja
Is uitbreiding of hervestiging van het bouwblok boven 1 hectare mogelijk?	Nee	Alleen mits de locatie voldoet aan de criteria voor ontwikkelingslocaties intensieve veehouderij	Ja
Is nieuwvestiging mogelijk?	Nee	Nee	Ja
Is omschakeling van grondgebonden bedrijven naar intensieve veehouderij toegestaan?	Nee	Ja, mits mogelijk na toetsing op omgevingskwaliteit	Ja

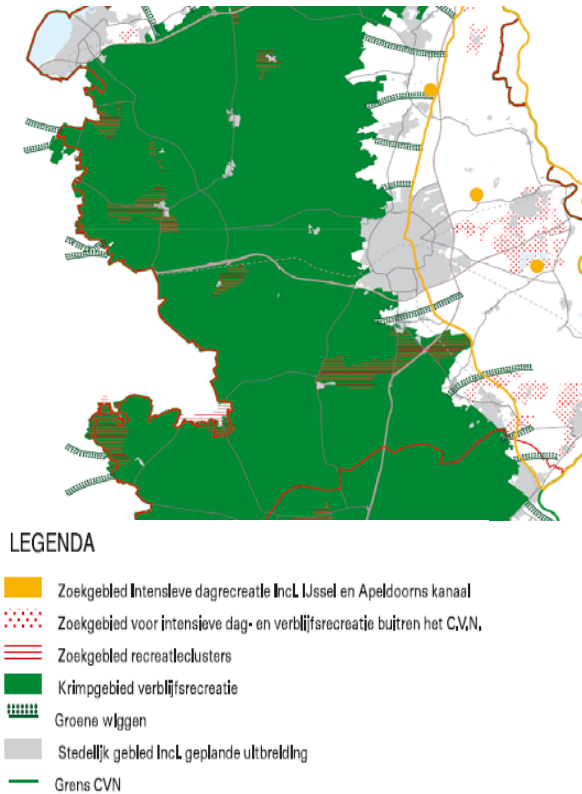
Het plangebied voor de bestemmingsplannen buitengebied Apeldoorn betreft alleen verwevingsgebied en extensiveringsgebied. Het bestemmingsplan LOG Beemte-Vaassen doorloopt een aparte procedure.

In het verwevingsgebied van Apeldoorn is dus zowel omschakeling, uitbreiding of hervestiging van het bouwblok boven 1 hectare mogelijk.

In het reconstructieplan Veluwe is de groei- en krimpstrategie voor de recreatie een belangrijk onderdeel. Onderstaande afbeelding geeft daarvan een overzicht.

Afbeelding B.2

Krimp- en groeistrategie
recreatie Veluwe

Volgens het programma van eisen voor de structuurvisie is alleen in het ontwikkelingsgebied recreatie en toerisme ruimte voor uitbreiding van bestaande verblijfsrecreatieve bedrijven voor nieuwe bedrijven uit de krimpgebieden op de Veluwe.

Wettelijke kader

Voor het opstellen van de bestemmingsplannen zijn diverse wettelijke kaders relevant, zoals de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer, de Reconstructiewet concentratiegebieden, de Wet ammoniak en veehouderij, de Wet geurhinder en veehouderij, het Besluit huisvesting, de Wet geluidhinder, de Natuurbeschermingswet, de Europese IPPC-Richtlijn en de regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen (opgenomen in de Wet milieubeheer).

Deze Europese en nationale wetten en regels stellen randvoorwaarden aan de ontwikkeling van intensieve veehouderijen en de procedures die moeten worden doorlopen bij besluitvormingstrajecten. Ook voor de gemeenten zijn dit randvoorwaarden bij de besluitvorming, zoals het opstellen van ruimtelijke plannen en het verlenen van vergunningen. De eigen beleidsvrijheid daarin is in de regel beperkt. Uitzonderingen zijn de Wet geluidhinder en de Wet geurhinder en veehouderij. Deze wetten bieden de gemeenten de mogelijkheid om, binnen een bepaalde bandbreedte, eigen normen te stellen. Vooral de normstelling in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij is van direct belang voor de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderij.

De Wet geurhinder veehouderij, de Natuurbeschermingswet en het Besluit huisvesting zijn hierna toegelicht.

Wet geurhinder veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is vanaf 1 januari 2007 van kracht en vormt het toetsingskader voor de beoordeling van geur veroorzaakt door het houden van dieren in dierenverblijven.

Er wordt gerekend met “odour units” (ou) en geurgevoelige objecten, zoals huizen, krijgen een norm toegewezen voor de geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken. De Wgv biedt de gemeenten de mogelijkheid om bij verordening gebiedsgericht geurbeleid vast te stellen en hiermee af te wijken van de op nationaal niveau vastgestelde standaardnorm voor geur. De geurnorm kan soepeler of juist strenger worden vastgesteld door de gemeente.

Bij beoordeling van vergunningaanvragen wordt bepaald of deze normen voor geurbelasting op een geurgevoelig object wordt overschreden. Voor een aantal soorten vee (zoals melkrundvee) geldt een vaste afstandsnorm tot geurgevoelige objecten en wordt er niet met odour units gerekend.

Natuurbeschermingswet 1998

Er is geen duidelijk toetsingskader voor ammoniak op de natuurgebieden die worden beschermd door de Natuurbeschermingswet. De bestemmingsplannen zijn globale plannen met potentieel significante effecten op Natura 2000-gebieden. Volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19j) is hiervoor een passende beoordeling nodig.

De vragen uit de “handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden”, recent opgesteld door het Ministerie van LNV naar aanleiding van het advies van de Commissie Trojan, bieden enig houvast. Hiermee worden vergunningaanvragen beoordeeld van bestaand gebruik en voorgenomen activiteiten in het kader van de op te stellen beheerplannen.

VRAGEN HANDREIKING

1. Wat zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor de te beschermen soorten en habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie?
2. Wat is de locatie binnen het Natura 2000-gebied van betreffende soorten en habitattypen.
3. Wat is de huidige staat van instandhouding van deze soorten en habitattypen?
4. Wat zijn de abiotische condities die belangrijk zijn voor deze soorten en habitattypen en welke (beperkende) condities bepalen op dit moment de huidige staat van instandhouding?
5. Wat is de prognose voor de ontwikkeling van de relevante abiotische condities (zijn de beperkende abiotische condities te beïnvloeden naar een meer gewenst niveau?).
6. Wat is het effect van de (voorgenomen) activiteiten op de abiotische condities (is er effect op de meest beperkende abiotische condities en daarmee op de mogelijkheden om de instandhoudingsdoelstellingen te behalen?).
7. Wat zijn relevante verschillende activiteiten in en nabij het Natura 2000-gebied en wat is het cumulatieve effect daarvan?

Voor zover het past bij het detailniveau van het bestemmingsplanbesluit staan deze vragen zoveel mogelijk centraal in de effectbeschrijving voor de Natura 2000-gebieden.

Op 1 juli jl. heeft de minister van LNV een Verkenning van aanvullende maatregelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) gepresenteerd aan de Tweede Kamer. Het PAS beoogt een bijdrage te leveren aan het beperken van de achteruitgang van de biodiversiteit en wil de impasse rond vergunningverlening op grond van de Natuurbeschermingswet doorbreken.

Een paar belangrijke conclusies van deze verkenning zijn:

- Door het generiek verplichten van emissiearme aanwending van mest en het gebiedsgericht nemen van stalmaatregelen (in en om Natura 2000-gebieden) is een extra daling van de stikstofdepositie met 50 mol per hectare in 2020 mogelijk.
- Het beperken van de maatregelen tot Natura 2000-gebieden zelf en een zone van 250-meter daaromheen (zoneren) levert een relatief groot effect tegen relatief lage kosten.

GS van Gelderland besluiten waarschijnlijk eind 2010 over de Gelderse PAS-maatregelen. Men denkt aan een verordening waarin de volgende maatregelen worden vastgelegd:

- Afroming van depositie van stoppende bedrijven.
- Regels voor een depositiebank.
- Aanpak van piekbelasters.
- Hanteren van een drempelwaarde waaronder geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig is.

Besluit huisvesting

Bedrijven moeten in 2013 voldoen aan het Besluit huisvesting. Het Besluit huisvesting is vanaf 1 april 2008 van kracht en geeft invulling aan het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit maximale emissiewaarden. Daarnaast is het mogelijk om te salderen binnen één bedrijf. Dat wil zeggen dat de oudere stalsystemen (met een hogere emissie) in gebruik mogen blijven wanneer een nieuwe stal (op hetzelfde bedrijf) een veel lagere emissie heeft. Niet alle stallen op het bedrijf hoeven dus een emissiefactor te hebben die lager of gelijk is aan de norm uit het Besluit huisvesting.

BIJLAGE 3

Lijst met afkortingen

Tabel B.8

Afkortingen

Afkorting	Betekenis
Besluit huisvesting	Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Het besluit stelt veehouderijen verplicht om emissiearme stallen te bouwen en bevat zogeheten maximale emissiewaarden.
EHS	Ecologische hoofdstructuur
IPCC	Intergovernmental panel on climate change
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control
IV	Intensieve veehouderij
LOG	Landbouwontwikkelingsgebied
MER	Milieueffectrapportage
NGE	Nederlandse grootvee eenheid; een maat voor de economische omvang van bedrijfsactiviteiten
OU	Odour Units (Wet geurhinder en veehouderij)
(Plan-)MER	Milieu effect rapportage van plannen
PM	Particulate matter; fijn stof
PM10	Particulate matter; fijn stof deeltjes kleiner dan 10 µm
RvR	Rood voor Rood
VAB	Vrijkomende agrarische bebouwing
Wav	Wet ammoniak en veehouderij

BIJLAGE 4

Thema's buitengebied

Agrarisch

Agrarische bedrijven

Mede op basis van het Alterra-onderzoek is er geen aanleiding om bestaande agrarische bouwpercelen bij recht uit te breiden. Bij nieuwe bestemmingsplannen wordt uitgegaan van de in de geldende bestemmingsplannen toegestane oppervlaktes aan gebouwen. Het bestaande agrarische bouwvlak wordt, daar waar een grondgebonden agrarisch bedrijf aanwezig is, overgenomen, mits uiteraard er nog een agrarisch bedrijf gevestigd is. Daarvan wordt uitgegaan bij de aanwezigheid van 20 NGE of meer.

Om de mogelijke, naar verwachting beperkt optredende, schaalvergroting te faciliteren wordt een wijzigingsbevoegdheid in bestemmingsplannen opgenomen tot het vergroten van een bouwvlak tot een totale oppervlakte van ten hoogste 1,5 hectare wordt mogelijk gemaakt. Nieuwvestiging van grondgebonden agrarische bedrijven wordt, met uitzondering van in het groenblauwe raamwerk en in de weidevogel- en ganzengebieden van provinciaal belang, onder voorwaarden mogelijk gemaakt.

Intensieve veehouderijen

Definitie van een intensieve veehouderij is: 'agrarisch bedrijf' of deel van een agrarisch bedrijf waar tenminste 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte aanwezig is dat gebruikt wordt als veehouderij volgens de wet Milieubeheer voor het houden van vee, pluimvee en nertsen, waarbij dit houden van vee geheel of nagenoeg geheel plaatsvindt in gebouwen.

Uitgangspunt voor nieuwe bestemmingsplannen buitengebied is om in hoofdlijnen het reconstructieplan Veluwe te vertalen, mits dit uit een oogpunt van zorgvuldige inpassing in de omgeving passend wordt geacht. Effecten op landschap en aanwezige waarden, waaronder ecologische, spelen daarbij een doorslaggevende rol. Met een passende beoordeling en dit MER moet bepaald worden of er nog milieuruimte is voor intensieve veehouderij.

Uitbreiding binnen extensiveringsgebieden wordt slechts in zeer beperkte mate toegestaan. De bestaande oppervlakte aan bebouwing die voor de intensieve veehouderij in gebruik is mag met 10% worden vergroot, indien de vergroting aantoonbaar noodzakelijk is om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid en het aantal dierplaatsen niet toeneemt. Nieuw- of hervestiging is niet mogelijk.

Binnen verwevingsgebieden wordt toegestaan om de bestaande oppervlakte aan bebouwing, die voor de intensieve veehouderij binnen een bouwvlak in gebruik is, te vergroten tot 1 hectare indien de vergroting aantoonbaar noodzakelijk is voor een doelmatige en duurzame bedrijfsvoering.

Indien de vergroting aantoonbaar noodzakelijk is om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid en het aantal dierplaatsen niet toeneemt, is vergroting van 10% mogelijk.

Om op verschillende locaties gesitueerde onderdelen van één agrarisch bedrijf te concentreren binnen één bouwvlak wordt, binnen verwevingsgebied, het vergroten van een bouwvlak tot een totale oppervlakte van ten hoogste 1,5 hectare mogelijk gemaakt.

Vestiging van intensieve veehouderij binnen een bestaand agrarisch bouwvlak waar deze nog niet aanwezig is, wordt mogelijk gemaakt mits het uitsluitend betreft een verplaatsing van een intensieve veehouderij naar het betreffende bouwvlak dan wel een gehele of gedeeltelijke omzetting en/of uitbreiding van een ter plaatse bestaand grondgebonden agrarisch bedrijf in een intensieve veehouderij. Verdergaande uitbreidingen (de 'sterlocaties') worden gelet op de potentiële ruimtelijke invloed niet opgenomen in nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied.

Zorgboerderijen

Mede omdat de ruimtelijke uitstraling van een zorgboerderij vergelijkbaar is met een agrarisch bedrijf worden zorgboerderijen in de nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied toegestaan binnen de agrarische bestemming.

Onderscheid hobbymatig-bedrijfsmatig

Op basis van het Alterra-onderzoek wordt bij de aanwezigheid van 20 NGE of meer gesproken van bedrijfsmatig. Vanaf 70 NGE is er sprake van een volwaardig agrarisch bedrijf. Uitgangspunt voor bestemmingsplannen buitengebied om percelen waar minder dan 20 NGE aanwezig is een woonbestemming te geven en percelen waar 20 NGE of meer aanwezig is een agrarische bouwperceel.

Hobbymatige (agrarische) activiteiten zijn naar aard en schaal zodanig beperkt dat deze, zondermeer binnen de woonbestemming zijn toegestaan.

Kassen en teeltondersteunende voorzieningen

Kassen

Nieuwvestiging van een glastuinbouwbedrijf wordt niet mogelijk gemaakt. Binnen een agrarisch bouwperceel mogen bestaande kassen met maximaal 20% worden uitgebreid. Vanwege de grote landschappelijke en ruimtelijke impact wordt terughoudend omgegaan met het oprichten van nieuwe kassen. Onder voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan het landschappelijke beeld kunnen kassen worden opgericht ter ondersteuning van de grondgebonden agrarische hoofdactiviteit, met een oppervlak van maximaal 500 m². In multifunctioneel gebied is nieuwbouw met een oppervlakte van 200 m² zonder meer toegestaan, indien aanwezige waarden niet in het geding komen. Binnen Natura 2000-gebied en EHS worden deze mogelijkheden niet geboden.

Teeltondersteunende voorzieningen

Teeltondersteunende voorzieningen (TOV) zijn voorzieningen die toegepast worden om de teelt van groente, fruit, bomen of potplanten te bevorderen en te beschermen. Onder TOV worden onder andere verstaan: tunnel- en boogkassen, containerteelt, schaduwhallen, hagelnetten, stellingen en regenkappen.

TOV worden binnen het agrarisch bouwvlak zonder meer toegestaan. Buiten het bouwvlak kunnen TOV worden toegestaan, mits daarmee geen aanwezige waarden onevenredig worden aangetast. Binnen Natura 2000 en EHS-Natuur worden TOV buiten het bouwvlak niet mogelijk gemaakt. Als maximale hoogtemaat wordt 1,5 meter aangehouden.

Precieze invulling van de regels voor TOV is sterk afhankelijk van de gebiedstypologie en de in het gebied aanwezige waarden.

Eenzelfde regeling wordt aangehouden voor pot- en containerteelt. Omdat containerteelt consequenties kan hebben voor de waterhuishouding wordt de realisatie van containervelden aanlegvergunningplichtig. Toetsingscriteria zijn dat de waterhuishoudkundige situatie met betrekking tot de waterkwaliteit en –kwantiteit niet onevenredig wordt aangetast en de containervelden uitsluitend binnen een bouwvlak en/of direct aansluitend aan een bouwvlak worden gerealiseerd.

Kwekerijen

Een kwekerij is een agrarisch bedrijf gericht op het telen, kweken en verzorgen van sierteeltgewassen (bomen, heesters, planten en bloemen) of tuinbouwzaden, waarbij de exploitatie van het bedrijf geheel of grotendeels gebonden is aan ter plaatse of in de nabijheid aanwezige gronden.

Kwekerijen zijn binnen de agrarische bestemming toegestaan. Met de algemene regelingen voor kassen, teeltondersteunende voorzieningen en pot- en containerteelt wordt in voldoende mate verzekerd dat eventuele uit de specifieke bedrijfsvoering voortkomende ruimtelijk negatieve effecten worden voorkomen.

Op grond van de Wro kan een gemeente niet het gebruik van bestrijdingsmiddelen regelen. Dit is o.a. geregeld in het Lozingenbesluit open teelten met een verbod op bestrijdingsmiddelengebruik binnen een bepaalde zone rond watergangen. Voor de controle is de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) verantwoordelijk.

Sleufsilos, kuilvoer e.d.

In het buitengebied komen sleufsilos en mestsilos voor en vindt buitenopslag plaats van onder andere kuilvoer (al dan niet op verharding). Dergelijke voorzieningen maken een wezenlijk onderdeel uit van de agrarische bedrijfsvoering.

De bouw van mestsilos en sleufsilos en buitenopslag van onder andere kuilvoer wordt uitsluitend mogelijk gemaakt binnen het agrarische bouwvlak. Voor twee laatstgenoemde wordt vanwege het relatief grote ruimtebeslag een afwijkingsbepaling opgenomen die onder voorwaarden realisatie toestaat buiten het bouwvlak. Voorwaarden zijn een maximale afstand van 50 meter vanaf het bouwvlak, een goede landschappelijke inpassing en het aantoonbaar vanwege de bedrijfsvoering niet mogelijk zijn van realisatie binnen het bouwvlak.

Functieverandering

Uit het Alterra onderzoek komt naar voren dat een groot aantal agrarische bedrijven in Apeldoorn zijn beëindigd of naar verwachting op termijn worden beëindigd. Uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening is het mogelijk maken van nieuwe, passende gebruiksfuncties wenselijk.

Toetsing van individuele verzoeken is maatwerk. Medewerking hangt mede af van het bouwvoornemen, de gebiedstypologie en de aanwezigheid van waarden.

Om die reden wordt in nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied geen algemene regeling opgenomen voor functieverandering. Per geval zal een apart bestemmingsplan in procedure worden gebracht.

Hoogtemaat gebouwen

goothoogte en hoogte spelen een belangrijkere rol bij die inpassing. Bedrijfseconomisch bestaat een vraag naar een hoogte van 12 meter bij bepaalde typen agrarische bedrijvigheid.

Uitgangspunt is dat bij het opstellen van elk nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied, mede aan de hand van het Apeldoornse Kookboek, een ruimtelijke analyse wordt gemaakt. Deze analyse moet inzicht geven in de aanwezige gebiedstypologieën en in de maatvoering voor agrarische gebouwen die passend wordt geacht bij de betreffende gebiedstypologie. Het betreft dan de goothoogte en hoogtemaat. Uitgangspunt voor de maximale goothoogte is 4 meter als basismaat. Voor de hoogte wordt uitgegaan van een basismaat van 12 meter. Afhankelijk van de analyse kan gekozen worden voor het toestaan onder ruimtelijke randvoorwaarden (afwijking bestemmingsplan) van deze basismaten, het zondermeer toestaan van deze basismaten of het uitsluitend opnemen bij recht van andere maten.

Wonen

Maatvoering woningen

In geldende bestemmingsplannen is een maximale inhoudsmaat opgenomen van 600 m³. Aan de hand van het Apeldoornse Kookboek wordt een ruimtelijke analyse gemaakt. Deze analyse moet inzicht geven in de aanwezige gebiedstypologieën en in de maatvoering voor woningen die passend wordt geacht bij de betreffende gebiedstypologie. Het betreft dan de inhouds-, goothoogte en eventueel hoogtemaat. Op zich kan zo'n analyse leiden tot bijvoorbeeld een grotere inhoudsmaat en een lagere goothoogtemaat. Vooralsnog wordt uitgegaan van een basisinhoudsmaat van 700 m³ en –goothoogte van 4 m.

Omvang bestemmingsvlak

Uitgangspunt is dat in nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied de woonbestemmingsvlakken beperkt blijven tot de feitelijk aanwezige woonbebouwing en voorzieningen. Het geldend recht wordt daarbij gerespecteerd, tenzij er op ruimtelijke gronden aanleiding is tot inperking.

Vershil feitelijk en planologisch (wonen – agrarisch)

Bij de gebiedsinventarisatie voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied kunnen strijdigheden naar voren komen tussen de geldende bestemming en het feitelijke gebruik. In situaties waar ter plaatse van een als agrarisch bouwvlak bestemd perceel uitsluitend een woonfunctie aanwezig is wordt de volgende werkwijze toegepast.

Uitgangspunt is dat bij dergelijke gevallen in nieuwe bestemmingsplannen het agrarisch bouwvlak vervangen wordt door een woonbestemming, waarbij het bestemmingsvlak, afgestemd wordt op de feitelijke situatie. Uitzondering hierop wordt gemaakt indien aannemelijk is dat de feitelijke situatie slechts een tijdelijke betreft en er zicht is op hervatting van de agrarische bedrijvigheid.

Nevenactiviteiten

Kleinschalige nevenactiviteiten bij een woning komen in het buitengebied voor. Omdat in ruimtelijk opzicht daar geen bezwaar tegen bestaat wordt in de nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied een Bed&Breakfast en een recreatief rustpunt toegestaan.

*Overige niet-agrarische functies**Nieuwvestiging*

Het streekplan Gelderland geeft de kaders aan voor nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied. Bij het vestigen van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied gaat de voorkeur uit naar hergebruik van vrijgekomen gebouwen in het buitengebied (op basis van het functieveranderingsbeleid). Voor bedrijfsvestiging op een nieuwe bouwlocatie in het buitengebied is een bestemmingsplanherziening nodig. In het groenblauwe raamwerk zijn nieuwe bouwlocaties voor de vestiging van niet-agrarische bedrijvigheid niet mogelijk als er geen relatie is met de gebiedsfuncties.

Uitgangspunt is om dit provinciaal beleidskader te volgen, wat inhoudt dat in nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied geen algemene regeling voor nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijvigheid (en in het verlengde daarvan, overige niet aan het buitengebied gebonden functies) wordt opgenomen.

Uitbreidingsmogelijkheden en omvang bestemmingsvlak

Uitgangspunt is om dit provinciaal beleidskader te volgen, wat inhoudt dat in nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied binnen bestemmingen als Bedrijf, Maatschappelijk en Nutsvoorzieningen een uitbreiding wordt toegestaan van het bestaande oppervlak aan gebouwen van 20%, met als absoluut maximum 375 m², gedurende de bestemmingsplanperiode van tien jaar.

Vershil feitelijk en planologisch (niet-agrarisch - agrarisch/wonen)

Onderzocht wordt of de bedrijfsactiviteit ruimtelijk aanvaardbaar is en een passende bestemming kan krijgen.

1. De mate van afwijking van de geldende bestemming.

Als het bedrijf behoort tot dezelfde hoofdbestemming als de activiteit die wel is toegestaan dan is inpassing mogelijk indien deze naar aard en invloed vergelijkbaar is.

2. Het van toepassing zijnde geldende beleid.

In verreweg de meeste gevallen gaat het om situaties waar bestaande (voormalig agrarische) opstallen worden gebruikt. Als het legaal aanwezige opstallen betreft kan inpassing plaatsvinden als voldaan wordt aan het beleid voor functieverandering zoals verwoord in de notitie "Waar de stallen verdwijnen: Oude erven, nieuwe functies" van juli 2008. Als de bedrijfsactiviteit plaatsvindt in niet legale opstallen dan wordt inpassing in het bestemmingsplan niet passend geacht vanwege de daarmee gepaard gaande ongewenste 'verstening' van het buitengebied.

3. Het effect op in het gebied aanwezige waarden en functies.

Binnen een gebied kunnen cultuurhistorische, archeologische, geografische, aardkundige, natuur, landschappelijke en/of ecologische waarden voorkomen. Inpassing is alleen mogelijk als, waar nodig geacht op basis van onderzoek, wordt aangetoond dat de instandhouding en eventuele ontwikkeling van die waarden niet wordt aangetast danwel beperkt.

Milieucategorie

Op percelen waar milieubelastende activiteiten plaatsvinden wordt bedrijvigheid toegestaan tot en met milieucategorie 2, tenzij binnen een afstand van 30 meter een milieugevoelige functie aanwezig is. In die situaties worden de toegestane activiteiten beperkt tot die in milieucategorie 1.

Paardenhouderijen

Onderscheid wordt gemaakt in een productiegerichte paardenhouderij en een gebruiksgerichte paardenhouderij. Een productiegerichte paardenhouderij is een paardenhouderij waar uitsluitend handelingen aan en/of met paarden worden verricht die primair gericht zijn op het voortbrengen, africhten en trainen en verhandelen van paarden. Een gebruiksgerichte paardenhouderij is een paardenhouderij waar het rijden met paarden primair gericht is op de ruiter/amazone.

Binnen de agrarische bestemming wordt een bedrijfsmatige productiegerichte paardenhouderij (waaronder paardenpension) toegestaan. De uitbreidingsmogelijkheden zijn gelijk aan die van een agrarisch bedrijf.

Recreatie

Dagrecreatie

Onderscheid wordt gemaakt tussen extensieve en intensieve vormen van dagrecreatie. Bij extensieve dagrecreatie gaat het bijvoorbeeld om route- en padengerelateerde recreatie, kleinschalige horecavoorzieningen, verhuurpunten voor fietsen en plattelandstoerisme. Intensieve vormen zijn onder andere golfbanen, grootschalige horeca, attracties en maneges.

Uitgangspunt voor bestemmingsplannen buitengebied is om extensief dagrecreatief medegebruik van agrarische- en natuurgebieden, in de vorm van wandelen, fietsen, paardrijden en het hobbymatig weiden van vee toe te staan. Onder voorwaarden worden binnen agrarisch gebied meer intensievere vormen van dagrecreatie mogelijk gemaakt.

Bestaande intensieve vormen van dagrecreatie worden opgenomen in nieuwe bestemmingsplannen buitengebied. Algemeen uitgangspunt is het geldende bestemmingsvlak over te nemen en daarbinnen enige uitbreidingsruimte voor gebouwen te bieden (maximum van 20% van het bebouwd oppervlak tot maximaal 375 m²).

Extensieve verblijfsrecreatie

Verblijfsrecreatie

Voor verschillende vormen van kamperen is gemeentelijk beleid in voorbereiding. De Nota Kampeerbeleid Apeldoorn voorziet in beleid voor diverse vormen van kamperen waaronder kleinschalig kamperen en natuurkampeerterreinen.

Intensieve verblijfsrecreatie

Kleinschalig kamperen (maximaal 25 standplaatsen) wordt onder voorwaarden mogelijk gemaakt bij zowel agrarische bedrijven als woningen.

Nieuwvestiging (met uitzondering van bovenvermelde over kleinschalig kamperen) of uitbreiding van kampeerterreinen wordt niet geregeld in bestemmingsplannen.

Gezien de bijzondere kenmerken en waarden in het groenblauwe raamwerk, geldt een restrictief beleid ten aanzien van uitbreiding van intensieve recreatieve en toeristische voorzieningen. Ten aanzien van de mogelijke ontwikkelingen van verblijfsrecreatie op het Veluwemassief geldt een specifiek beleid, te weten het Groei- en krimpscenario.

Terreinen met recreatiewoningen dienen gezien hun aard en functie een aan de omgeving aangepast karakter te hebben. Er wordt een maximummaat toegestaan van 75 m² en 300 m³ (inclusief berging). Uitbreidingen of nieuwvestiging van terreinen voor recreatiewoningen of stacaravans kunnen alleen worden toegestaan indien er sprake is van een bedrijfsmatig geëxploiteerd terrein, vastgelegd in het bestemmingsplan. Aan de bouw van solitaire recreatiewoningen wordt geen medewerking verleend.

Uitgangspunt voor nieuwe bestemmingsplannen buitengebied voor kampeerterreinen is dat de aanwezige kampeerterreinen als zodanig worden opgenomen, waarbij het aantal standplaatsen, trekkershutten en tenthuisjes wordt gemaximaliseerd op het bestaande aantal. Nieuwvestiging of uitbreiding van kampeerterreinen wordt niet geregeld in bestemmingsplannen.

Het vastleggen van het bestaande aan recreatieverblijven en voorzieningen, het overnemen van het geldende bestemmingsvlak en het daarbinnen, onder voorwaarden, bieden van enige uitbreidingsruimte voor (voorzieningen)gebouwen zijn uitgangspunten voor de nieuwe bestemmingsplannen. Nieuwvestiging of uitbreiding anders dan bovengenoemd van de overige intensieve verblijfsrecreatie wordt niet geregeld in nieuwe bestemmingsplannen.

Colofon

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU MER BESTEMMINGSPLANNEN BUITENGEBIED APELDOORN

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Apeldoorn

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

E.D. Vlaanderen MSc
ing. P. Hartskeerl

GECONTROLEERD DOOR:

mr. A. Pruijssers

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. B.P.W. Schlangen

2 februari 2011
075311558:A - Definitief

ARCADIS NEDERLAND BV
Beaulieustraat 22
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Tel 026 3778 911
Fax 026 3515 235
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens
uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke
toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document
worden veeleelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door
middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.